

ESI

Eiropas Savienības izglītība Latvijā

AKADĒMISKO
PROGRAMMU
AĢENTŪRA

Latvijā

Vadītāja sleja

Mēs

Eksperta viedoklis

Uzzini vairāk

Problēmraksts

Mans veiksmes stāsts

Notikums

Pieredze

Eiropas vēstījums

Izklaide

Notikumu kalendārs

Nr. 1

Septembris
2008

3

VADĪTĀJA SLEJA

Par jauno žurnālu ESI Latvijā

4

MĒS

Viedais direktors Alberts

6

EKSERTA VIEDOKLIS

Comenius skolu partnerības projektu devums pedagoģijā

10

UZZINI VAIRĀK

Reģionāla sadarbība izglītībā ar Nordplus atbalstu

Eurydice publikāciju uzmanības centrā – augstākā izglītība Eiropā

13

PROBLĒMRAKSTS

Partnerības – “uz paplātes”

14

MANS VEIKSMES STĀSTS

Lūkojoties, kas notiek Rietumu frontē

Vērtīgā Somijas pieredze

Tikšanās ar lielo sapņu zemi

Mana Erasmus Itālija

Skaisti dzīvot Taurupē, skūpstīt lūpas tavas!

Prakse programmas Erasmus ietvaros arhitektu birojā „IAN+” (Romā, Itālijā)

MARE ALTA

Jaunā skolotāja asistentūra Vācijā

21. gadsimta Astronomijas skola

26

NOTIKUMS

Akadēmisko programmu aģentūras darbība paplašinās

Jaunie skolotāji asistē ārzemēs

Akadēmisko programmu aģentūra sadarbosies

ar programmu veicinātājiem reģionos

Ventspils skolēni saņem zelta godalgu

Comenius tīklojuma konference par mūsdienu tehnoloģijām izglītībā

Izglītības un zinātnes ministrija uzņem Eiropas Savienības dalībvalstu izglītības darbiniekus

Starptautiska kontaktsemināra Rīgā mozaīka

32

PIEREDZE

Skola un projekti – izaicinājumi un iespējas

33

EIROPAS VĒSTĪJUMS

34

IZKLAIDE

Vai Tev vajag šādu projektu?

Valodas kuriozu konkurss „Domā, kā runā!”

36

NOTIKUMU KALENDĀRS

Par jauno žurnālu ESI Latvijā

Dr. Alberts Prikulis,
APA direktors

Mīlie lasītāji!

Eiropas sadarbība izglītībā (ESI) mainās, paplašinās, daudzveidojas. Arī Akadēmisko programmu aģentūras uzdevumi šajā kontekstā mainās. Mūsu pārziņā jau ir vairākas sadarbības programmas, kuras finansē Eiropas Komisija, – Mūžizglītības programma, Tempus, Erasmus Mundus; šogad mēs esam uzsākuši koordinēt Latvijas līdzdalību Ziemeļvalstu un Baltijas valstu sadarbības programmā Nordplus; mums ir uzticēts nodarboties ar to stipendiju administrēšanu, kuras tiek piešķirtas Latvijas un citu valstu divpusējo līgumu ietvaros; mēs apsaimniekojam divas īpašās finansējuma shēmas, kas ir paredzētas Norvēģijas un Eiropas Ekonomiskās zonas finanšu instrumentos, – Stipendiju grantu shēmu un Akadēmiskos pētījumus. Līdz ar to ir radusies nepieciešamība plašāk informēt jūs par visiem šīs sadarbības aspektiem un iespējām.

Mūsu agrāk izdots „Socrates Latvijā” šim nolūkam acīmredzami bija kļuvis par šauru, un Socrates programma vispār ir jau savu darbu beigusi, un turpinās tikai vēl pēdējie tajā uzsāktie sadarbības projekti. Tāpēc APA sāk jūs uzrunāt ar jaunu informatīvo biļetenu, kas stāstīs par visu, kas attiecas uz ESI Latvijā. Mūsu pārziņā ir lielākā daļa šīs sadarbības pasākumu, un tajos arī centīsimies regulāri sniegt jums ieskatu. Bet mēs atradīsim iespējas un veidus, kā informēt jūs arī par tiem pasākumiem, kurus šajā jomā koordinē citas iestādes vai kuri Latvijā pagaidām vēl nenotiek, bet kuros būtu noderīgi iesaistīties vai par kuriem jums būtu noderīgi uzzināt. Eiropas sadarbība šajā kontekstā nozīmē gan sadarbību Eiropas valstu starpā, gan Eiropas valstu sadarbību ar citiem kontinentiem.

Nododam jūsu vērtējumam pirmo šā biļetena laidieni un ceram, ka atradīsiet tajā ko noderīgu un interesantu. Lai jums veicas!

„Mani aģentūrā visi sauc par Albertu”, tā direktors man lika saprast, ka viņam ne visai patīk apzīmējums: „šefs”. Korekti, diplomātiski. No viņa staro tads filozofisks miers. Lai gan dažreiz skaidri redzams – gribētos kādu „nopietnāku” vārdu pateikt, viņš perfekti valda pār savām emocijām. Alberts visus satur kopā, rada kolektīvā mierīgu darba atmosfēru un patikamu, lietišķu koleģialitāti. Alberts Prikulis vada Akadēmisko programmu aģentūru jau piecpadsmit gadus.

– Kāds bija APA sākums – pirms 15 gadiem, tālajā 1992. gadā?

Sākums bija 1992. gadā ar nosaukumu „Tempus birojs” (par APA mēs pārtapām 1997. gada sākumā). Latvija tikko kā (1991. gada novembrī) bija iekļauta PHARE programmā (Eiropas Kopienas tehniskās palīdzības programma Centrālās un Austrumeiropas valstīs). No šīs programmas tika finansēta Tempus programma, kura bija radīta reformu atbalstam augstākajā izglītībā. Pašā pirmajā gadā Latvija uzreiz sāka pildīt 11 sadarbības projektus ar Rietumeiropas valstu augstskolām. Bet priekšvēsture bija jau gadu agrāk, kad es kā IZM darbinieks tiku nosūtīts uz Dāniju iepazīties ar skolotāju sagatavošanas sistēmu un, tur būdams, veicināju arī dažu sadarbības projektu uzsākšanu skolotāju profesionālās meistarības celšanai. Par APA mēs pārtapām 1997. gadā, līdz ar Socrates programmas sagatavošanas darbu uzsākšanu.

– Latvijai vēl bija tāls ceļš ejams līdz Eiropas Savienībai, bet APA jau piedāvāja sadarbību ar Eiropu? Vai bija kādi šķēršļi jāpārvar?

Piedāvājums jau faktiski nāca no Rietumeiropas, bet APA (toreiz vēl Tempus birojs) ar prieku kalpoja par instrumentu sadarbības organizēšanai. Un šķēršļu, protams, bija vairāk, nekā tagad gribas atcerēties. Bet galvenais tomēr bija gandarījums par to, ka ar mūsu līdzdalību šur tur izglītības sistēmā veidojās izcilības saliņas, kas pamazām pārauga neatgriezeniskās izmaiņās uz labu.

– Jūs esat zinātnieks. Kāpēc izlēmāt darīt salīdzinoši birokrātisku darbu?

Biju zinātnieks un docētājs pēc profesijas, bet tagad esmu tads palicis pēc pārlicības. Par birokrātu jau neviens nesapņo kļūt, un es ceru, ka arī šobrīd mēs neesam pārvērtušies par birokrātiem šā vārda parastajā sliktākajā nozīmē. Man personīgi dzinulis pamest darbu augstskolā, iesaistīties darbā IZM, tad vēlāk veidot Tempus biroju un attīstīt to par sadarbības iestādi visiem izglītības līmeņiem un veidiem bija ticība, ka es spēšu kaut ko tajā “birokrātiskajā aparātā” mainīt. Uz IZM es tiku ataicināts Latvijas Tautas Frontes viļņa laikā, un tobrīd IZM bija vajadzīga arī darbinieku nomaīņa, kaut vai tāpēc, lai būtu kāds pretsvars ieliktneim no padomju režīma. Nāk prātā kāda saruna ministra Andra Piebalga kabinetā 1991. gada 19. augustā, kad Rīgā stratēģiski svarīgākos punktus bija ieņēmušas padomju armijas vienības un ielās un pie dzelzceļa stacijām rēgojās bruņutransportieri un tanketes, bet deviņu cilvēku delegācija centās mūs pārliecināt, cik vērtīgi ir augstākajā izglītībā kā apmācības valodu saglabāt krievu valodu. Tādās situācijās pienākas reaģēt kaut kā citādāk, nekā tas ir bijis pirms tam... Kaut kas neapšaubāmi ir mainījies un mainās joprojām. Bet kaut kas stāv uz vietas vai slīd atpakaļ. Tāda ir dzīve, un tāda ir cilvēku daba.

– Kā vērtējat Latvijas izaugsmi Eiropas kontekstā?

Varu droši apgalvot, ka Latvijas izglītības iestādes ir cienīgi un līdzvērtīgi sadarbības partneri citām Eiropas valstīm. Es zinu, ka daudzi pašmāju politiķi pret mūsu izglītības sistēmu izturas ļoti kritiski. Izskan pat apgalvojumi, ka mūsu izglītības sistēmā vispār nav nekā derīga. Es tam nepiekrītu, un daudzi mūsu sadarbības projektu piemēri liecina par to, ka mēs spējam būt arī pirmie starp līdzīgajiem (*primus inter pares*). Šogad viens no mūsu valstī koordinētajiem skolu sadarbības projektiem Ļubļanas konferencē ieguva Zelta balvu. Latvijas iestādes kā partneri bija vēl divos godalgotajos projektos. Domāju, ka arī Latvija kopumā, kā valsts, ir ļoti izaugusi. Bet nevar noliegt arī to, ka joprojām daudzās lietās un vietās tiek pieņemti kļūdaini lēmumi. „Vecajās dalībvalstīs” šajā ziņā ir lielāka viendabība, lielāka konsekvence. Stabils sniegums, varētu teikt. Bet mūsu valstij klājas kā dažbrīd hokeja komandai: vienreiz nospēlē izcili, citreiz “pagruž” šķietami vājākai komandai.

– Savā laikā tālredzīgi politiķi teica: ieiešana Eiropā mums maksās ļoti dārgi. Vai tagad Latvija prot paņemt Eiropas naudu?

Nezinu, vai tie bija tālredzīgi vai varbūt vienkārši piesardzīgi (lai neteiktu “bailīgi”) politiķi. Te ir atkal vietā salīdzināt šo situāciju ar sporta spēli. Labāk sagatavots spēlētājs pamanās mazāk zaudēt sliktā situācijā un vairāk vinnēt labvēlīgā situācijā. Bet nepiedaloties nekad nevar kļūt par profesionālu spēlētāju. Ieiešanu Eiropā var salīdzināt arī ar izbaukšanu uz automaģistrāles. Ja viss ir normāli, tad pa to tiek uz priekšu nesalīdzināmi ātrāk nekā pa kaut kādiem maziem ceļiem un celiņiem. Bet var arī apjukt un tikt sadragāts. Maz ticams, ka kāda Rietumeiropas valsts būtu darījusi tā, kā šobrīd Latvija: tad, kad budžeta ieņēmumi ar uzviņu pārsniedza visas prognozes, Latvija tērēja uz nebēdu

un tik slīga dziļākā budžeta deficitā; tad, kad ieņēmumi ir sarukuši un vairs nenosedz izdevumus, Latvija nolemj, ka nu ir īstais laiks veidot budžetu ar pārpalikumu, apcērpot naudu pat tur, kur tā vitāli nepieciešama lielāka apjoma "Eiropas naudas" piesaistei. Jūsu pieminētie "tālredzīgie politiķi" Latvijas izredzes vērtēja kā nemākuļa izredzes, bet pie varas esošie "optimisti" plānoja, ka Latvija varēs vinnēt jebkurā situācijā un soliņa Latvijai piena upes ķiseļa kras-tos. Patiesība ir kaut kur pa vidu.

– Kāda asistente, pabijusi Portugālē, bija pārsteigta par jauno tehnoloģiju ieviešanas augsto līmeni izglītības sistēmā. Viņi prata paņemt naudu izglītībai, bet tagad nezina, kā šīs tehnoloģijas izmantot. Nav zināšanu. Mums laikam ir otrādi?

Ar Portugāli neņemšos salīdzināt, jo tur man skolās nav izdevies pabūt. Bet man gribētos teikt, ka Latvijā reizēm ir tāds kā tehnisko līdzekļu fetišisms. Protams, mūsdienās būtu grūti pieņemt par normālu situāciju, ka skolā nebūtu neviena datora, un patlaban, cik es zinu, šajā ziņā ir noticis liels izrāviens, salīdzinot ar situāciju pirms dažiem gadiem. Skolā, kas sevi ciena, acīmredzot atradīsies arī kāds datu projektors, kāds videomagne-tofons, un viens otrs skolotājs tos izman-tos arī stundā. Un tomēr – vai tad tehnika ir zāles pret visām kaitēm? Arī pret radošu un izdomas bagātu skolotāju trūkumu? Es atceros savas vizītes Dānijas skolās – tur es cerēju ieraudzīt visaugstākā līmeņa tehnisko aprīkojumu, ar kuru ļoti prasmīgi rīkosies gan skolotāji, gan skolēni. Tā vietā es ieraudzīju klases, kur skolēni (šķiet, 4. klasē) ļoti aktīvi mazās grupiņās diskutēja par skolotāju uzdotajām tēmām, un skolotājs laiku pa laikam kaut ko piedāvāja ierosmei. Tehnisko līdzekļu vietā dažādi pašu skolēnu izga-tavoti vienkārši palīg līdzekļi no papīra vai kartona. Jebkurš skolēns jebkurā brīdī nekautrējas kaut ko pajautāt skolotājam un saņem ļoti draudzīgu un noderīgu at-bildi, vai arī skolotājs ierosina šo atbildi sniegt kādam citam skolēnam.

– Tas, ka šogad trešdaļa devītās klases audzēkņu beiguši skolu ar vismaz vienu nesekmīgu atzīmi, ir satraucošs. Latvijā mūsu nav tik daudz, lai mēs to varētu atļauties. Ko jūs par to domājat?

Statistika biedējoša, bet man nav pietiekamas informācijas, lai varētu to adekvāti komentēt. Iemesli var būt visdažādākie – sākot ar skolotāju nevēlēšanos vai ne-prasmi skolēniem kaut ko iemācīt un

beidzot ar jaunās paaudzes vispārēju debilizāciju; nezinot šos iemeslus, var nonākt pie aplamiem secinājumiem. Būtu labi, ja kāds šajā sakarībā pamēģinātu izanalizēt konkrētas skolas un konkrētas situācijas.

– Kādu jūs redzat APA attīstību? Vietu kopējā izglītības struktūrā Latvijā?

APA noākta gala ir veidota un attīstīta kā starpnieks starp starptautiskās sadarbības finansētājiem, no vienas pu-ses, un izglītības iestādēm, no otras, un šo vietu mēs centīsimies saglabāt arī turpmāk. Mums, protams, ir jāpārzina abu šo pušu vēlmes un vajadzības, taču mēs nedrīkstam sevi identificēt ne ar vienu no tām, un tāpēc mēs paliekam it kā ārpus izglītības sistēmas un tikai cenšamies to ietekmēt. Protams, mēs lielākā mērā esam atkarīgi no finansētājiem un izglītības politikas veidotājiem, t. sk. no Izglītības un zinātnes ministrijas un Eiropas Komisijas, tomēr mēs neesam nedz IZM, nedz EK struktūrvienība, un savā darbībā mums jāpaliek pietiekami autonomiem. Katrs finansējuma ap-joms, ko mēs apsaimniekojam un no kura finansējam arī izglītības iestāžu sadarbības projektus vai maksājam individuālas stipendijas, balstās uz kaut kādu starptautiski vai valsts līmenī definētu programmu un konkrētiem līgumiem ar finansētāju, un šo program-mu noteikumi un līgumi ir vienīgie, kas pa īstam drīkstētu diktēt mūsu darbību.

– APA paplašinās. Par ko tas liecina?

Tas nozīmē, ka mēs vēl neesam sasnieguši to apjomu, kas vajadzīgs, lai aptvertu visu piedāvājumu, kas Latvijai pieejams starptautiskajā sadarbībā izglītības no-zarē. Taču tas nav bezizmēra, un mēs acīmredzot šogad jau sasniegsim mak-simumu. Protams, ja parādīsies jauni, līdz šim nebijuši piedāvājumi, mums var rasties nepieciešamība tos apgūt. Bet man neliktos pareizi, ja mēs aug-tu tikai augšanas pēc. Mums noteikti jā saglabā sava niša un nav jāķeras pie sev neraksturīgiem uzdevumiem tikai tāpēc vien, ka ir kāds, kas par tiem maksā.

– APA vada ne tikai direktors, bet arī cilvēks... Kādas domas, kādas lietas ārpus darba jūs saista?

Godīgi sakot, ārpus darba gandrīz nekam citam vienkārši neatliek laika. Bet vajadzētu, jo ir tik daudzas lietas, ko ir vērts iepazīt dziļāk un ar ko kaut kad agrāk esmu aizrāvis, – dzeja, dziesmas, vēsture, valodas... Pirms dažiem gadiem sāku interesēties par jogu un vēdisko

filosofiju un cenšos kādu stundu dienā, pirms vai pēc darba, tam atlicināt. Bet tā ir gluži cita, ļoti plaša pasaule, kuru apgūt nepietiek ar vienu mūžu, kur nu vēl ar dažām stundām.

– Kas jūs 21. gadsimta sākuma sabiedrībā satrauc, kas sajūsmina?

Satrauc sabiedrības masveida notrulināšanās, tikumu degradācija, morāles kritēriju pazemināšanās. Kaut kur ir dzirdēts, ka ar līdzīgiem spriedu-miem dažs esot uzstājies arī jau pirms pāris tūkstošiem gadu. Bet varbūt tā tas arī ir – ka zinātnes un tehnikas sasniegu-mi gan dara dzīvi ērtāku un daudzējādā ziņā patīkamāku, bet cilvēces apziņa kopumā iet pa citu ceļu...

Sajūsmina plašās iespējas, kas tagad ir pavērušās: neizsmeļamas informācijas krātuves internetā, iespēja brīvi pārvietoties pa Eiropu un ceļot arī uz daudzām pavisam tālām zemēm. Iespēja satikt un iepazīt citu kultūru pārstāvjus, uzzināt ko jaunu, nebijušu.

– Varbūt palika kas nepajautāts?

Par to kādā citā reizē. Paldies par saru-nu!

Ar direktoru Albertu Prikuli sarunājās
Irēna Bērziņa, APA sabiedrisko attiecību
speciāliste

EKSPERTA VIEDOKLIS

Comenius skolu partnerības projektu devums pedagoģijā

Rudīte Andersone
Dr. paed., asoc. profesore
Latvijas Universitātes
Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte

Comenius programmas starptautisko skolu sadarbības projektu devums pedagoģijas zinātnes un prakses attīstībā līdz šim vēl nav tā īsti apzināts un izpētīts, bet tas jau ir ieņēmis patiekami nozīmīgu vietu pedagoģijas vēsturē Latvijā. Akadēmisko programmu aģentūras direktors Alberts Prikulis šos projektus ir nodēvējis par veiksmes stāstiem. Un tie patiesi tādi arī ir. Tie liek katrai skolai pārvērtēt sava darba kvalitāti, prioritātes, mudina mācīties pašiem un dalīties savās atziņās ar citiem. Bet skolas nav abstrakts jēdziens. Tas ir skolēnu un skolotāju kolektīvs. Tas ir dzīvs veidojums ar savām tradīcijām, panākumiem, veiksmēm un neveiksmēm. Tādēļ projektu darbības rezultātā tiek ietekmēta ikviena skolēna, skolotāja un vecāku dzīve un viņu attieksmju veidošanās pret daudzām parādībām un procesiem apkārtējā vidē, kā arī sabiedrībā kopumā.

Laika posmā no 1998. gada līdz 2006. gadam Latvijā ir īstenoti 628 Comenius 1 skolu partnerības projekti Eiropas Savienības izglītības programmā Socrates. Tajos ir piedalījušās visdažādāko līmeņu un veidu skolas – gan pirmsskolas izglītības iestādes, gan vispārīzglītojošās skolas, gan arodskolas, gan arī mākslas skolas: 2005./2006. mācību gadā vien šajos projektos piedalījās 14951 skolēns un 1707 pedagogi, t. i., attiecīgi aptuveni

5% skolēnu un 6% pedagogu no to kopējā skaita Latvijā. Tas ir pietiekami daudz, lai veicinātu pārmaiņas skolu ikdienā un pedagoģiskajā praksē. Projekti iedalās trīs grupās – skolu projektos, skolu attīstības projektos un valodu projektos. Šis iedalījums raksturo skolu partnerības projektu mērķu un darbības ievirzi, bet saturiski visi projekti ir virzīti uz skolu attīstību kopumā, un tajos tiek īstenoti mācību un audzināšanas uzdevumi, kas ir kopīgi visām partnerskolām un nav tik strikti iedalāmi šādās grupās.

J. A. Komenskis savulaik uzsvēra, ka viens no skolas pamatzdevumiem ir ne tikai radīt bērnos interesi par mācībām un darbu, bet arī viņus sagatavot apkārtējās dzīves uzlabošanai un kultūras kopšanai. Projektu darbā tas arī tiek īstenots. Esot nemitīgā kustībā un attīstībā, iepazīstot citu skolu darbību un tradīcijas, mūsu skolas bagātina savu pieredzi un dod arī praktisku ieguldījumu Latvijas mūsdienu pedagoģiskās domas attīstībā.

Visvairāk projektu, kā liecina Akadēmisko programmu aģentūras dati, ir tapuši sadarbībā ar Vāciju, Itāliju un Poliju. Vācu pedagoģiskās idejas jau izsenis ir ietekmējušas pedagoģiskās domas attīstību Latvijā. Vācu skolotājs un apgaismības ideju paudējs J. G. Herders 18. gadsimtā strādāja Rīgas Domskolā

un jau tolaik uzsvēra, ka mācībām skolā jābūt dzīvīguma pilnām un jāveicina pašu skolēnu darbība. Bet 19. gadsimtā J. Herbars skaidroja, ka mācībām vajag „rādīt, saistīt, mācīt un filozofēt”. Tajā pašā gadsimtā F. A. Dītervegs aicināja audzināt skolēnus kā iekšēji brīvus cilvēkus, kam piemīt izziņas tieksmes. Savukārt 20. gadsimtā plaši pazīstamas kļuva R. Šteineras idejas par bērnu audzināšanu harmonijā ar apkārtējo pasauli, akcentējot vispārcilvēciskās vērtības; 21. gadsimtā nozīmīgs ir Leipcigas universitātes profesora D. Šulca atgādinājums, ka mācībām jākalpo tam, lai papildinātu komunikāciju un pieredzi, un tādējādi, atbrīvotas no lietišķajiem žņaugiem, organizatoriskā ziņā tās jāuztver kā skolēniem sniegta iespēja mācīties atzīt un izvērtēt. Šis un vēl daudzas citas pedagoģiskās idejas arī ir īstenojušās skolu partnerības projektos Latvijā un citviet Eiropā.

Analizējot Comenius skolu partnerības projektu pedagoģisko devumu, var izdalīt vairākus virzienus, kas saistās ar mācību motivācijas sekmēšanu, sadarbības prasību veidošanu, citu tautu un savas zemes kultūras tradīciju iepazīšanu, patriotisma jūtu veicināšanu, vides un veselīga dzīvesveida izpēti u. c.

Mācīšanās motivācijas un mācīšanās prasmju veidošanās sekmēšana

Pagājušajā gadsimtā J. A. Students uzsvēra, ka skolu darbā vajadzīga dažādība, jo „tā atsvaidzina pagurušos spēkus, ienes it kā dzīvību un gribai dod arvien jaunus impulsus”. Arī mūsdienās D. Šulcs bridina, ka skola šodien ir pārāk racionāla un prātu apgrūtināša. Tai nepieciešams vairāk jūtu, siltuma, tuvuma. Šādu sirsnīgu, ieinteresētu skolas atmosfēru, kas veicina mācību motivācijas veidošanos, palīdzēja rast starptautiskie skolu sadarbības projekti. Tajos tika sekmēta skolēnu pozitīvas attieksmes pret mācībām un skolas ikdienas veidošanās (Rēzeknes 1. vidusskola), tika iepazītas dažādas mācīšanās metodes (Sabiles vidusskola), analizētas skolu izglītības programmas (Mārupes vidusskola), kā arī skolēnu tiesības un pienākumi dažādu valstu skolās (Rīgas Juglas ģimnāzija) un veidotas pašvērtējuma kartes (Kusas pamatskola). Daudzos projektos liela uzmanība bija veltīta skolēnu mācīšanās prasmju veidošanās sekmēšanai. Tas ir ļoti svarīgi mūsdienu sabiedrībā, kur informācijas plūsma ir tik strauja un plaša, ka jaunas zināšanas vairs neviens nevar iedot. Tās ir jāmacās apgūt patstāvīgi. Jau savulaik mūsu izcilais pedagogs E. Pētersons ir uzsvēris, ka prasme mācīties atbrīvo skolēnu no nevarēšanas, ļauj viņam darboties patstāvīgi, sasniegt noteiktu paša darbības kvalitāti. Pašdarbība un skolēnu aktivitāte nodrošina panākumus.

Jauno informācijas tehnoloģiju lietošana

Ikvienā no projektiem tika lietotas jaunās informācijas tehnoloģijas, jo e-pasta vēstuļu apmaiņa skolēnu un skolotāju starpā jau ir pierasta lieta, bet to vēl papildināja arī citas darbības – interneta mājas lapu izveide, videokonferences, čats, videofilmu un radiožurnālu veidošana, audio ieraksti. Tekstu nosūtīšana, elektroniskā pasta un sarunu telpu pārzināšana ir ne tikai informācijas tehnoloģiju lietošanas prasme, bet arī sociāla prasme, kā to uzsver Eurydice savās publikācijās. Šī prasme ir atslēga veiksmīgai līdzdalībai informācijas sabiedrībā.

Patriotisma jūtu kopšana

Patriotisms nav abstrakts jēdziens, un to nevar arī apgūt vienā mācību stundā vai kādā noteiktā mācību priekšmetā. Patriotisma jūtas veidojas tikai aktīvā darbībā, izzinot, pētot, analizējot un līdzpārdzīvojot. Patriotisms saistās ar vienotības apziņu, kā savulaik skaidroja E. Pētersons. Nevienš nešaubās, ka hokeja čempionāts, Dziesmu un deju svētki, Eiropas konkurss u. c. pasākumi rada spēcīgu pārdzīvojumu, emocionālu pacēlumu, veido un ļauj izpaust savas patriotisma jūtas. Bet tās ir jāveido un jākopj ne tikai lielos pasākumos, bet arī ikdienā, izzinot savu zemi, pētot ļaužu dzīvi tajā. Skolu sadarbības projektos skolēni tika ieinteresēti savas kultūrvēsturiskās vides izzināšanā, veidojot tūrisma ceļvežus, apgūstot gida prasmes (Jelgavas Spīdolas ģimnāzija). Viņi pētīja Olimpisko spēļu vēsturi (Talsu 2. vidusskola, Sabiles vidusskola), savas dzimtenes nacionālo mantojumu – tautu paražas, mūziku un teikas (A. Kronvalda Durbes vidusskola, Engures vidusskola), savu ģimeņu vēsturi (Jelgavas Spīdolas ģimnāzija), veidoja savas zemes ievērojamo cilvēku portfolio (A. Brigaderes pamatskola), pētīja savas skolas un pilsētas vēsturi (I. Gaiša Kokneses vidusskola).

Sadarbības prasmju attīstība

Amerikāņu psihologi V. Glasers un A. Maslovs akcentē ikviena cilvēka vajadzību pēc saskarsmes ar citiem cilvēkiem, piederības kādai cilvēku grupai. Savukārt izglītības pētnieks Ž. Delors UNESCO ziņojumā par izglītību 21. gadsimtā norāda, ka, strādājot kopā projektos, cilvēki gūst jaunu piederības apziņu, kuras pamatā ir sadarbība starp dažādiem cilvēkiem. Arī amerikāņu mārketinga speciālists T. Dž. Stenlijs atgādina, ka spēja saprasties ar citiem cilvēkiem, prasme sadarboties ir ļoti būtiska visās dzīves jomās. Gandrīz vai katra projekta mērķos ir atzīmēta skolēnu sadarbības prasmju veidošanās attīstība un to nostiprināšana. Tā notiek skolēnu kopīgajā darbībā ekskursijās, sacensībās, praktiskajās nodarbībās, kopīgos koncertos, radošo darbu izstādēs, starptautisku kalendāru, avižu un Ziemassvētku kartiņu veidošanā. Pie tam šeit ir sadarbība ne tikai savas skolas skolēnu starpā, bet arī ar citiem projektā iesaistīto Eiropas

skolu skolēniem. Sadarbības prasmju veidošanos sekmēja arī tādi Latvijā ne tik ļoti tradicionāli paņēmieni kā skolēnu mācību firmu organizēšana (Kalnciema vidusskola), integrētu mācību programmu izstrāde (Audriņu vidusskola) u. c. Ne velti viens no ievērojamākajiem latviešu pedagogiem J. Greste jau pirmās brīvvalsts laikā uzsvēra sadarbības un kopīga darba audzinošo nozīmi: „Vajag dot iespēju vingrināties tādā darbā, kas nāk mums par labu un kur darītāji esam mēs. Mūsu klase, mūsu skola, mūsu pagasts, un tā tālāk – nevis ierunāt, pierunāt pilnas ausis un pilnu galvu, bet radīt tādus darba apstākļus, kur tas nāk pats no sevis un kur skolēni sāk tā just, domāt un darīt, kā tas atbilst jēdzieniem „mēs” un „mūsu”.”

Kritiskās domāšanas prasmju attīstība

UNESCO komisijas ziņojumā par izglītību 21. gadsimtā atzīmēts, ka viens no svarīgākajiem izglītības uzdevumiem ir dot iespēju attīstīt visiem cilvēkiem neatkarīgu, kritisku domāšanu un savu spriedumu veidošanu, kas ļautu viņiem pašiem orientēties mūsdienu mainīgajā pasaulē, risināt savas problēmas, patstāvīgi pieņemot lēmumus un uzņemoties atbildību par tiem. Skolu sadarbības projektos tika veidotas skolēnu kritiskās domāšanas prasmes, izmantojot mākslas valodu un multikultūru vidi (Rūjienas mākslas skola), analizējot projektu dalībvalstu masu mediju sniegto informāciju (Rīgas 99. vidusskola), žurnālista darba specifiku (Uzvaras vidusskola). Tas sasaucas ar angļu pedagoga R. Fišera atzinumu, ka domāt kritiski skolēns var tik lielā mērā, cik precīzi viņš spēj izvērtēt pieredzi, zināšanas un idejas un izsvērt argumentus, pirms nonāk pie pārdomāta sprieduma. Tāpat pirmām kārtām jāsekmē šāda spriedumu veidošanas pieredze, ko arī veicina skolu darbs projektos.

Valodas prasmju apguve

Lai arī valodu apguves veicināšana bija nosaukta kā mērķis ļoti daudzos, bet ne visos projektos, tomēr tā tika īstenota, neatkarīgi no projekta galvenajiem mērķiem. Eiropas Komisijas daudzvalodības komisārs L. Orbans

norāda, ka labas svešvalodas zināšanas ir tilts uz saprašanos kultūru starpā. Skolu sadarbības projekti arī veido šādu tiltu starp dažādām tautām vienotajā Eiropā. Citu valodu mācīšanās, kā skaidrots Eurydice pētījumā par pamatkompetencēm, veicina paplašinātas identitātes izpratni, ļaujot cilvēkiem justies piederīgiem pie vairāk nekā vienas valodas un kultūras kopienas. Projektos skolēni ne tikai sazinājās, veica saraksti ar saviem vienaudžiem kādā no svešvalodām, bet arī veidoja terminu vārdnīcas dažādās valodās (Dobeles valsts ģimnāzija, Gulbenes ģimnāzija, Vainodes vidusskola, Talsu 2. vidusskola, Bulduru dārkopības vidusskola, Jelgavas 5. vidusskola, Babītes vidusskola, J. Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskola, Liepājas Jūrnieceības koledža).

Kultūras un tradīciju iepazīšana

Virknē projektu tika veicināta savas un citu zemju kultūras izpēte. Izglītības filozofs P. Jurēvičs jau pagājušā gadsimta sākumā uzsvēra, ka skolu darba uzdevums ir ievadīt jauno paaudzi patiesu kultūras vērtību izpratnes pasaulē. Arī Ž. Delors UNESCO ziņojumā skaidro, ka izglītības uzdevums ir dot bērniem un pieaugušajiem kultūras fonu, kas viņiem ļautu pēc iespējas pilnīgāk aptvert notiekošās pārmaiņas. Eiropas Komisijas priekšsēdētājs Ž. M. Barozu norāda, ka kultūra un radošā izpausme ietekmē cilvēku ikdienas dzīvi un ir svarīgi personības attīstības, Eiropas sociālās kohēzijas un ekonomikas izaugsmes virzītāji. „Bet kultūra un radošais darbs ir arī kas vairāk – tie ir pamatelementi Eiropas projektā, kas balstīts uz kopīgām vērtībām un kopīgu mantojumu, vienlaikus atzīstot un ievērojot dažādību. Šodienas stratēģija, kas veicina starpkultūru sapratni, apliecina to, ka kultūrai jābūt vienai no Eiropas Savienības svarīgākajām politikām,” uzsver Ž. M. Barozu. Eiropas Komisija atzīst, ka kultūra ir jāveicina arī kā jaunradi stimulējošs spēks. Izrādās, ka Eiropa kultūras nozarē saražo vairāk bagātību nekā ķīmiskajā rūpniecībā. Kultūras attīstība sekmē arī jauno informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstību un stimulē tūrisma.

Skolu sadarbības projektos, pētot kultūru,

tās savdabību un vērtējot kopīgās iezīmes dažādu zemju un tautu kultūrā, tika veidoti teatralizēti uzvedumi (Rīgas Klasiskā ģimnāzija, Kursas pamatskola, Rēzeknes Valsts ģimnāzija, Rīgas 64. vidusskola), viktorīnas un spēles (Audriņu vidusskola, Bērzgales pamatskola), analizēta Eiropas pilsētu vēsturiskā apbūve, saimnieciskā attīstība, un šīs analīzes rezultātā tapuši mācību materiāli vairākos mācību priekšmetos (Draudzīgā aicinājuma Liepājas pilsētas 5. vidusskola), apkopotas latviešu un citu tautu tautasdziesmas (Ķemeru vidusskola, Ķeguma komercnovirziena vidusskola, Olaines 2. vidusskola), apkopotas un pašu rakstītas pasakas (Valmieras Valsts ģimnāzija, Dundagas vidusskola, Dobeles sākumskola), apzināti savas zemes kultūras pieminekļi (Iecavas vidusskola), pētītas novadu tradīcijas individuālo māju būvniecībā (Ozolaines pamatskola), māju vēsture (Pušmucovas pamatskola), koka arhitektūra savā novadā (Draudzīgā Aicinājuma Cēsu Valsts ģimnāzija), tiltu dažādība (Palsmanes pamatskola), analizēti nacionālie svētki un tradīcijas (Krimuldas vidusskola, Rīgas Tehniskās universitātes Liepājas mācību zinātniski tehniskais komplekss, Olaines 1. vidusskola, Kusas pamatskola). Skolēni piedalījās restaurācijas darbos (Jaunpils vidusskola), izstrādāja dārza māju skices un rasējumus (Mālpils profesionālā vidusskola), pētīja sakāmvārdus un parunas (Gulbenes ģimnāzija).

Vides izpēte un sakārtošana

UNESCO ziņojumā par izglītību 21. gadsimtā ir norādīts, ka nevar saprast pasauli, ja nesaprot cilvēku attiecības ar viņu apkārtējo vidi. Aptaujā par Eiropas iedzīvotāju attieksmi pret vidi, ko veica Eiropas Komisijas pētījumā, glābt planētu ir svarīgi 96% Eiropas iedzīvotāju, tomēr pavisam nedomā, ir to, kas paši gatavi rīkoties, lai mainītu savus ieradumus. Tādēļ skolēnu aktīva darbība vides izpētē un sakārtošanā, ko viņi veica skolu sadarbības projektos, ir ļoti nozīmīga. Skolēni pētīja energoresursus un elektroenerģijas ieguves iespējas Latvijā un citās Eiropas valstīs (Daugavpils 11. vidusskola, Tukuma 2. vidusskola, Rīgas 3. vidusskola, Rīgas Valsts tehnikums), ekoloģijas jautājumu risinājumus (Krimuldas vidus-

skola, A. Upīša Skrīveru vidusskola), atkritumu pārstrādi (Aizkraukles novada ģimnāzija, Tukuma 2. vidusskola), atmosfēras un saldūdens piesārņojumu, meteoroloģiskos datus (Limbažu 3. vidusskola), jūras ūdens piesārņojumu (Rīgas Ziemeļvalstu ģimnāzija, Tukuma 2. vidusskola), mežrūpniecību (Gardenes pamatskola), ūdens nozīmi cilvēka dzīvē (Indras vidusskola, Šķaunes pamatskola, Draudzīgā aicinājuma Liepājas 5. vidusskola, Kurzemītes pamatskola), ūdens bioloģisko kvalitāti skolām tuvākajās upēs un ezeros (Gaigalavas pamatskola, Cīravas arodvidusskola, Vecpiebalgas vidusskola, Rīgas Juglas ģimnāzija, Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledža), Baltijas jūras floru un faunu (Jelgavas 1. ģimnāzija), jūras nozīmi valstu attīstībā (Palsmanes pamatskola), pilsētvides ilgtspējīgu attīstību (Rīgas 3. vidusskola), organizēja Zemes dienai veltītu zīmējumu konkursu, savāca ap 16 tonnām makulatūras, sagatavoja savas skolas vides avīzi (Dzērbenes vidusskola), salīdzināja dabas aizsardzības sistēmas dažādās valstīs (Rīgas Purvciema ģimnāzija, Sabīles vidusskola), novēroja laika apstākļus (A. Upīša Skrīveru vidusskola), veidoja speciālu interneta mājas lapu „Zaļā vide” (Slokas pamatskola), organizēja savas skolas apkārtnes sakopšanas talkas (Aizkraukles novada ģimnāzija, Popes pamatskola), izveidoja dabas taku (Rembates pamatskola), ziedu paklāju un dārza skices (Talsu 2. vidusskola).

Veselīga dzīvesveida popularizēšana

Viens no Eiropas Padomes mērķiem ir veicināt profilaktiskus un veselības izglītības pasākumus. Daudzi Latvijas speciālisti šajā jomā un pedagogi ir vienprātīgi, ka viena no šobrīd svarīgākajām aktualitātēm ir veselīga dzīvesveida izpratnes veidošana un popularizēšana. Eiropas Komisijas Baltajā grāmatā „Jauns impulss Eiropas jaunatnei” ir uzsvērts, ka sabiedrības veselības politikā ir jāpievērš sevišķa uzmanība jauniešu veselības problēmām un veselīga dzīvesveida mācīšanai. Tādēļ apsveicama ir skolu partnerības projektu darbība, kur skolēni pētīja uztura un ēšanas tradīcijas Eiropas Savienības valstīs un Latvijā (P. Stradiņa medicīnas

skola, Rīgas Teikas vidusskola), novadu raksturīgāko slimību veidus un iespējas izsargāties no tām, popularizēja veselīgu dzīvesveidu (Rembates pamatskola), veidoja pavārgrāmatu (Iecavas vidusskola, Baltinavas vidusskola), nacionālo ēdienu recepšu aprakstus (Codes pamatskola, Penkules pamatskola, Vircavas vidusskola), audzēja dārzenus un garšaugus (Jūrmalas Alternatīvā skola), analizēja pārtikas patēriņu projekta dalībvalstīs (Rīgas 84. vidusskola), izstrādāja metodiskos materiālus veselīga dzīvesveida popularizēšanā mācību stundās (Līgatnes vidusskola).

Skolēnu ar īpašajām vajadzībām integrēšana skolā

Latvija šogad ir pievienojusies ANO Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām. Konvencija aicina uz nediskriminējošu attieksmi un vienlīdzīgu, taisnīgu pieeju visās dzīves jomās, to skaitā izglītībā. Lisabonas 2007. gada deklarācijā „Jauniešu viedoklis par iekļaujošo izglītību” jaunieši

ar speciālajām vajadzībām no 29 valstīm ir teikuši: „Mēs nevēlamies, lai mūs žēlotu, mēs vēlamies, lai mūs cienītu kā nākotnes pieaugušos, kuriem būs jādzīvo un jāstrādā normālā vidē. Mums ir tiesības uz tādām pašām iespējām kā visiem citiem, bet saņemot nepieciešamo atbalstu, kas apmierinātu mūsu vajadzības.” Skolu sadarbības projektos ir dotas vienādas iespējas un tiesības piedalīties visiem skolēniem un pedagogiem, kas vien to vēlas, nav nekādu ierobežojumu līdzdalībai, vien pašu idejas un vēlme strādāt nosaka katra projekta dzīvotspēju. Skolēni ar speciālām vajadzībām projektu darbības laikā mācījās sazināties pa e-pastu, tika pētītas profesijas, kas piemērotas šādiem jauniešiem, un veidoti individuālās attīstības veicināšanas plāni (Gaujienas speciālā internātpamatskola), notika sagatavošanās kopīgiem koncertiem, deju un dziesmu mācīšanās (Vaivaru pamatskola), brīvā laika organizēšanas pieredzes izpēte (Bērzupes speciālā internātpamatskola), tika organizētas keramikas un zīda apgleznošanas nodarbības (Valmieras vārdzirdīgo bērnu internātpamatskola – attīstības centrs), iesaistīti projekta darbā dzirdes invalīdi (Rīgas Amatniecības vidusskola)

Sociāli atstumto bērnu integrēšana skolā

Eiropas Padome un Eiropas Komisija daudzos savos dokumentos ir aicinājušas mazināt sociālās atstumtības riskus. Latvijā sociālā atstumtība vērojama jaunā riska grupā – tā saucamajā pedagoģiskā riska grupā, kas apvieno bērnus, kuri saņēmuši nepietiekamu vai pat aplamu audzināšanu. Tie ir skolēni ar uzvedības, atkarības u. c. problēmām. Skolu sadarbības projektos tika sekmēta pozitīvas attieksmes veidošanās pret klasē atstumtajiem, grūtībās nonākušajiem skolēniem, īstenojot labdarības akcijas, apmeklējot sociālos dienestus (Ķekavas vidusskola), tika pilnveidotas skolotāju prasmes darbā ar pedagoģiskās korekcijas klašu skolēniem (Rīgas Mežaparka vidusskola).

1. Comenius skolu partnerības projekti. Krājums 2000–20006. - Rīga, APA, 2008
2. Delors Ž. Mācīšanās ir zelts. – Rīga, UNESCO LNK, 2001
3. Eiropas Padomes informācijas birojs. Veselības aizsardzība. - www.coe.lv, 2005
4. EK. Ko jūs darāt vides aizsardzības labā? - www.ec.europa.eu, 2008
5. EK. Sprechen Sie Deutsch? - www.ec.europa.eu, 2008
6. EK. Eiropas kultūra un globalizācija. - www.ec.europa.eu, 2007
7. EURYDICE. Pamatkompetences. – Rīga, EURYDICE, 2002
8. Fišers R. Mācīsim bērniem domāt. – Rīga, RaKa, 2005
9. Glasser W. What Are You Doing? How People are Helped by Reality Therapy. - New York, Harper & Row, 1980
10. Greste J. Ko veikuši jaunie talcinieki? - Latvijas Skola, Nr. 4, 1940
11. IZM. Datu bāzes. - www.izm.gov.lv
12. Jurevičs P. Kultūras dziļums un seklums. - Izglītības Ministrijas Mēnešraksts, Nr. 2, 1943
13. Komenskis J. A. Lielā didaktika. – Rīga, Zvaigzne, 1992
14. Lisabonas deklarācija – Jauniešu viedoklis par iekļaujošo izglītību. - Euronews on special needs education. - www.european-agency.org, 2007
15. Pētersons E. Vispārīgā didaktika. – Rīga, A. Gulbja izdevniecība, 1931
16. Pētersons E. Audzināšana sabiedriskā uzraudzībā. - Trimdas skola, Nr.17, 1956
17. Stenlijs T. Dž. Miljonāra prāts. – Rīga, Zvaigzne ABC, 2002
18. Stepina I. Pirmā Eiropas kultūras stratēģija – ekonomikas izaugsmes un starpkultūru sapratnes veicināšanai. - www.am.gov.lv, 2007
19. Students J.A. Vispārīgā paidagōģija. II daļa. – Rīga, RaKa, 1998
20. Šulcs D. Vērtību veidošanās skolā. – Skolotājs, 2/2007
21. Žukovs L. Pedagoģijas vēsture. – Rīga, RaKa, 1999
22. Маслоу А. Мотивация и личность. - Санкт-Петербург, Питеръ, 2003

UZZINI VAIRĀK

Reģionāla sadarbība izglītībā ar Nordplus atbalstu

Dzīvošana lielākā attālumā no ekvatora neapšaubāmi ir viens no iemesliem, kāpēc daudzi no mums dod priekšroku silto dienvidzemju apceļošanai. Taču, lai veidotu vērtīgu lietišķo sadarbību, mācītos un apgūtu labākās un izcilākās prakses paraugus, nekur tālu nav jādodas. Dienvidu vilinājums nebūt neizslēdz ziemeļu aicinājumu, un, pat ja sirdij tīkamāka ir ideja par ciešākiem kontaktiem un draudzību ar karstasinīgajiem un emocionāli atvērtajiem dienvidniekiem, ģeogrāfiski un mentalitātes ziņā esam Ziemeļeiropas reģionam piederīgi (skatīt pirmo precīzāko Ziemeļeiropas karti, ko 1539. gadā publicējis zviedrs Olavs Magnuss). Piederība nozīmē arī līdzdalību, ko izglītības jomā palīdz īstenot **Nordplus Ietvarprogramma 2008-2011**. Nordplus Ietvarprogrammas iniciatore ir Ziemeļu Ministru padome, un programmas galvenie mērķi ir stiprināt un attīstīt izglītības sadarbību un sniegt ieguldījumu Ziemeļvalstu-Baltijas izglītības telpas izveidē. Tā ir iespēja

izglītības iestādēm Latvijā pieteikties finansiālam atbalstam sadarbībai ar izglītības iestādēm Dānijā (ieskaitot Farēru salas un Grenlandi), Igaunijā, Īslandē, Lietuvā, Norvēģijā, Somijā (ieskaitot Ālandu salas) un Zviedrijā.

Galvenais, kas caur Nordplus programmu tiek iegūts, ir tiesības identificēt savu projektu ar Norden zīmolu – vienu no pasaulē veiksmīgākajiem reģionālās attīstības panākumu simboliem, kas spējis apvienot šķietami pretējas lietas, piemēram, kvalitāti un vienlīdzību, augstu dzīves līmeni un atbildīgu attieksmi pret vidi. Var piekrist, ka finansiālā ziņā atbalsts nav liels, taču to atsvērs tas, ka Nordplus programmā nepastāv nekādas apgrūtināšas birokrātiskas procedūras, piesakot projektus un atskaitoties. Turklāt, kā zināms, labus projektus un aizraujošas idejas var īstenot arī ar nelielu finansējumu.

Nordplus Ietvarprogrammā ir četras apakšprogrammas – Jauniešu, Augstākās

izglītības, Pieaugušo un Horizontālā programma. Lai gan pieteikumu iesniegšanas termiņš Nordplus apakšprogrammās 2008. gadā ir jau noslēdzies, Pieaugušo izglītības programmā vēl šogad līdz 1. oktobrim iestādes varēs pieteikties finansiālam atbalstam mobilitātes projektu īstenošanai. Izglītības iestādes, organizācijas, asociācijas, uzņēmumi, NVO un citas interešu izglītības iestādes, iestādes, kuras nodarbojas ar pētniecību un kurām ir pieredze un zināšanas pieaugušo izglītībā, kā arī iestādes, kuras īsteno pieaugušo izglītības programmas un pieaugušo pedagoģisko vadību, var saņemt atbalstu mobilitātes projektiem, kas ietver (1) sagatavošanas braucienus, (2) skolotāju un cita pedagoģiskā personāla tālākizglītību un (3) pieaugušo audzēkņu apmaiņu.

Sagatavošanas braucieni:

- Finansējums Nordplus Pieaugušo izglītības programmas projektu un pieteikumu sagatavošanai un plānošanai
- Organizāciju grupa var pieteikties finansējuma saņemšanai līdz pat diviem piecu dienu ilgiem (ieskaitot ceļošanu) sagatavošanas braucieniem, kuros var piedalīties ne vairāk kā divi dalībnieki no katras organizācijas

Tālākizglītība, mācību braucieni:

- Finansējums skolotāju un cita pedagoģiskā personāla daļai tālākizglītībasursos, kā arī individuālām mācību vizītem citu Ziemeļvalstu, Baltijas valstu vai autonomo reģionu atbilstošās institūcijās
- Brauciens nevar būt īsāks kā piecas pilnas darba dienas, neskaitot ceļā pavadīto laiku; priekšroka tiek dota garākiem mācību braucieniem
- Katrs brauciens tiek organizēts atsevišķi uz vienu konkrētu institūciju; mācību braucieni, kuros tiek apmeklēta vairāk nekā viena iestāde, nav atļauti
- Viens pieteikums var ietvert vairāku cilvēku apmaiņu organizāciju tīkla ietvaros

Ziemeļeiropa, ko 1539. gadā precīzi kartografējis Olavs Magnuss no Zviedrijas.
Foto: James Ford Bell Library, University of Minnesota

Pieaugušo audzēkņu apmaiņa:

- Finansējums ceļa un uzturēšanās izdevumu segšanai pieaugušo apmaiņai starp Ziemeļvalstu un Baltijas valstu iestādēm un organizācijām; priekšroka tiek dota apmaiņu īstenošanai starp dažāda profila organizācijām
- Uzturēšanās ārvalstīs parasti nav īsāka par piecām darba dienām (neskaitot ceļa pavadīto laiku), un tās laikā jāīsteno mācības vai prakse, vai to abu apvienojums
- Apmaiņu mērķis ir sniegt to dalībniekiem jaunas profesionālās prasmes un citu kultūru pieredzi, kā arī stiprināt sadarbību starp Ziemeļvalstu un Baltijas valstu pieaugušo izglītības iestādēm
- Mācību braucieni, kuros paredzēts apmeklēt vairākas iestādes citās Ziemeļu vai Baltijas valstīs, nav atļauti
- Viens pieteikums var ietvert vairāku cilvēku apmaiņu organizāciju tīkla ietvaros.

Sīkāka informācija par pieteikšanos Nordplus Pieaugušo programmas mobilitātes projektu atbalstam būs pieejama pēc vasaras pārtraukuma. Aicinām sekot līdzi informācijai Nordplus programmas centrālajā vietnē internetā www.nordplusonline.org. Turpat varat detalizētāk iepazīties ar Nordplus letvarprogrammas dokumentiem – mērķiem, prioritātēm un rokasgrāmatu programmas dalībniekiem.

Viktors Kravčenko
APA
Nordplus programmas
koordinators

Nordplus programmas sadarbības tīkla seminārs „Molekulārā un tradicionālā selekcija 21. gadsimtā: metodoloģija un loģistika”, 2008. gada 16. maijs, Latvijas Universitātes Bioloģijas institūts Salaspilī

Eurydice publikāciju uzmanības centrā – augstākā izglītība Eiropā

Pēdējos divus gadus Eurydice – Eiropas izglītības sistēmu informācijas tīkla – darbu raksturo īpaša pievēršanās apskatiem un informācijai par augstāko izglītību Eiropā (31 Eurydice tīkla valstī). Šogad latviski iztulkotas un līdz ar to plašākai publikai un vieglākai lasīšanai un izmantošanai pieejamas trīs no šīm publikācijām.

Latvijas augstākās izglītības politikā iesaistītajai sabiedrībai ļoti noderīgie „Augstākās izglītības pamatrādītāji Eiropā 2007” iznākuši jau gandrīz kopš tīkla pastāvēšanas pirmsākumiem uzsāktajā Pamatrādītāju sērijā. Publikācijā liela vērība piegriezta statistikai un indikatoriem, kas ņemti gan no Eurostat datubāzēm un apskatiem, gan ir paša Eurydice tīkla veidoti. Te atrodama informācija par augstākās izglītības organizāciju un līdzdalību tajā, personāla un finanšu resursiem, finansiālo atbalstu studentiem, starptautisko mobilitāti, kā arī absolventiem. Publikācija ietver sevi daudz skaidrojošu un interpretējošu diagrammu un attēlu, kas palīdz labāk

salīdzināt informāciju Eiropas kontekstā, kā arī izmantoto terminu skaidrojumu.

„Tiešskats uz augstāko izglītību Eiropā 2006/07” ir tradicionāls izdevums, kas iznāk jau ceturto reizi un ir tieši saistīts ar Boloņas procesa norisi Eiropā. Papildus kopējam apskatam par tādu Boloņas procesa elementu kā trīs ciklu sistēmas, diploma pielikumu, Eiropas kredītpunktu pārnesei sistēmu (ECTS) u.c. ieviešanu, lielākā grāmatas daļa atvēlēta nacionālajiem valstu apskatiem un augstākās izglītības struktūrshēmām. Jāpiebilst, ka iespaidīgi garā publikācija (349. lpp.) apskata ne tikai 31 Eurydice tīkla valsti, bet kopā 45 valstis, kas pievienojušās Boloņas deklarācijai, to skaitā bijušā padomju bloka un Balkānu valstis.

Jaunākā no minēto publikāciju loka ir līdz šim vēl neskartu tēmu apskatošā „Augstākās izglītības pārvalde Eiropā. Politika, struktūra, finansēšana un akadēmiskais personāls”, kas apskata stratēģiskos risinājumus augstākās izglītības pārvaldē, publiskā finansējuma

piešķiršanas mehānismus augstskolām un tā izlietošanas kontroles sistēmas, augstskolu patstāvību un atbalsta mehānismus privātā finansējuma piesaistīšanā un izmantošanā, kā arī darbinieku atlasē, pienākumu un algas noteikšanā. Grāmata būs noderīga tieši augstskolu vadītājiem un augstākās izglītības administrācijas iestādēm, arī visiem pārējiem, kurus varētu interesēt izglītības jomas publiskā finansējuma sistēma, kā arī publiski dibināto un darbojošos izglītības iestāžu darbs kopumā.

Latviešu valodā iztulkotās publikācijas pieejamas elektroniskā formātā Eurydice tīkla mājaslapā www.eurydice.org, kā arī APA mājaslapā www.apa.lv, Publikāciju sadaļā.

Aija Lejas-Sausa
APA Informācijas un publikāciju
nodaļas vadītāja,
Eurydice tīkla Latvijas
nodaļas vadītāja

PROBLĒMRAKSTS

Partnerības – “uz paplātes”

No labās: Maija Vītuma ar kolēģi Janu Meržvinsku

Problēma ir saistīta ar kontaktsemināru organizēšanu akcijā Comenius skolu partnerības, lai iesaistītu pēc iespējas vairāk jaunu skolu, kuras nekad nav saņēmušas Eiropas Komisijas (EK) piešķirto finansējumu. Viens no Eiropas Savienības Mūžizglītības programmas pamatuzdevumiem ir vairogt un uzlabot partnerattiecības starp izglītības iestādēm dažādās dalībvalstīs tā, lai visā programmas darbības laikā pēc iespējas vairāk audzēkņu tiktu iesaistīti kopējās aktivitātēs.

No vienas puses raugoties, Akadēmisko programmu aģentūrai pieteikto Comenius partnerību skaits ir pilnīgi pietiekošs: tā uz 2008. gada 15. februāri tika pieteikta 141 partnerība. No tām atbalstītas 54 daudzpusējās un 5 divpusējās partnerības, t. i., 42% no pieteiktā iesniegumu skaita – konkurss ir vairāk nekā 2 pieteikumi uz vienu vietu. Tajā pašā laikā daudzām valstīm trūkst partnerību pieteikumu. Tā, piemēram, Francijā šajā mācību gadā akcijā Comenius skolu partnerības varēs apsaimniekot tikai 46 % no vairāk nekā 10 miljoniem eiro. Vācijā un Dānijā šajā akcijā trūkst skolu pieteikumu.

Bet, no otras puses skatoties, Comenius daudzpusējās partnerībās 30 skolas un

divpusējās partnerībās 5 skolas saņem EK mērķfinansējumu 2. vai 3. reizi. Tikai 24 skolās (41 % no atbalstīto pieteikumu skaita) partnerības ir izveidotas pirmo reizi. Tas nozīmē, ka tie, kuri ir izjutuši skolu sadarbības prieku garšu, vēlas partnerības veidot atkal un atkal. Bet daudzām skolām trūkst uzņēmības, laika un prasmes piedalīties partnerībās.

Lai iesaistītu jaunus partnerus un nodrošinātu projekta kvalitāti, nolēmām skolu projektu rakstīšanu pieņemt “uz paplātes”, organizējot kontaktseminārus Latvijā un ārzemēs, kur pieredzes bagātu organizatoru un projektu koordinatoru vadībā tiek veidotas jaunas partnerības. Tāpēc, domājot par 2009. gada pieteikumu iesniegšanu, plānojam plašu kontaktsemināru sarakstu mūsu mājas lapā un laikrakstā “Izglītība un Kultūra”. Iesniegšanas termiņu vajadzēja pagarināt, jo pieteikumu, izņemot kontaktsemināram Beļģijā, trūka. Izmantojot jaunizveidoto Latvijas skolu portālu, informācija tika novadīta visām izglītības iestādēm. Problēma ir arī informācijas nokļūšanā līdz interesentiem. Aptaujājot skolu vadītājus un skolotājus, uzzinājām, ka viņi neko par šādu informāciju nav dzirdējuši. Daudzi

nemaz nezina, ka notiek šādi pasākumi, kuros veidojas skolu partnerības.

Vairāku mēnešu ilgas darbības rezultātā esam nodrošinājuši 6 dalībniekus (neviens dalībnieks nepieteicās pēc sludinājumiem internetā vai laikrakstā) kontaktsemināram Rīgā, par kuru atsaucsmes varat izlasīt šajā žurnālā. Četri izglītības darbinieki dosies uz Alden Bīzenes pili Beļģijā, uz kontaktsemināru par speciālās izglītības problēmām, tikai divi – uz Lietuvas kontaktsemināru “Aktīva pilsoniska līdzdalība – mācīes, izjūti un darbojies”, tikai divi – uz Norvēģiju, uz kontaktsemināru par dabas zinātnēm un trīs pirmsskolas izglītības darbinieces brauks uz Vāciju veidot daudzpusējās partnerības pirmsskolas izglītības iestādēs. Dalības maksu pasākumos (arī kultūras aktivitātes) un ceļu nodrošina EK mērķfinansējums. Dalībnieki parasti tiek izmitināti ļoti labās viesnīcās. Visa informācija par Mūžizglītības programmu atrodama mūsu mājas lapā www.apa.lv

Maija Vītuma,
APA vecākā speciāliste

MANŠ VEIKS

Lūkojoties, kas notiek Rietumu frontē

Pateicoties Eiropas Savienības mobilitātes programmas Erasmus atbalstam, šobrīd atrodos Vācijā, Štutgartē, kur izpildu praksi “BEHNISCH ARCHITEKTEN” birojā. Uz praksi braucu ar mērķi iegūt maksimālo no sev atvēlētā pusgada Vācijā. Gribu vācu biroja darba pieredzi, gribu iepazīt viņu mentalitāti un kultūru, kas šoreiz sevī ietver arī valodas apguvi. Biju nolēmusi – lai cik garas stundas būtu jāpavada darbā, valodu apgušu vismaz pamata līmenī.

Mana nākamā mājvieta uz sešiem mēnešiem ir Štutgarte. Štutgarte ir Bādenes-Virtembergas galvaspilsēta un atrodas Vācijas dienvidu daļā, kas ir laba vieta, lai vienā vikenda *road trip* varētu apskatīt kādu daļu Šveices un Francijas. Tā ir sestā lielākā Vācijas pilsēta un tiek dēvēta arī par automobiļu šūpuļi tādiem brendiem kā Mercedes-Benz, Porsche un Maybach, arī Bosch šeit radis mājvietu. Minētie u. c. brendi veido pilsētas seju, ceļot savas pārvaldes, muzejus, centrus un ražotnes. Štutgarte ir arī universitātes pilsēta, piemēram, *Vaihingen* atrodas Štutgartes universitāte, un tur atrodas arī Gintera Bēniša radītais *Hysolar Institute*, kurš pabeigts 1987. gadā un zināms kā dekonstruktīvisma arhitektūras piemērs. Pilsētas centrs ir līdzīgs citiem Vācijas pilsētu centriem – ar vienu galveno iepirkšanās ielu. Arī kultūras dzīve šeit ir, vajag tikai meklēt.

“BEHNISCH ARCHITEKTEN” biroja pirmsākumi meklējami 1952. gadā, kad savu praksi nodibināja Ginters Bēnišs. Šis birojs 1972. gadā ieguva internacionālu atpazīstamību ar Minhenē celto Olimpisko spēļu kompleksu. Gintera Bēniša dēls Stefans Bēnišs 1989. gadā nodibināja otru ofisu Štutgartē, kurš 1991. gadā kļuva neatkarīgs un zināms kā “*Behnisch und Partner Büro Innenstadt*”. Vēlāk birojs zināms kā “*Behnisch*,

Sabatke, Behnisch”, tad kā “*Behnisch und Behnisch*”. Šodien Stefans Bēnišs, Deivids Kuks un Martins Hāss ir trīs partneri Štutgartes ofisā, kura nosaukums ir “BEHNISCH ARCHITEKTEN”. Otrs biroja atzars atrodas Venēcijā (Venice), bet trešais – Bostonā, ASV.

Šodien “BEHNISCH ARCHITEKTEN” ir internacionāli pazīstams birojs, kurš sevi apliecinājis un veiksmīgi turpina to darīt visās arhitektūras jomās. Tas strādā gan publiskajā, gan privātajā sektorā. Birojs ir liels (apmēram 90 arhitektu), tādēļ pierāda sevi plašā amplitūdā – sākot ar izglītības un kultūras ēkām līdz rekreācijas, sporta, biroja un dzīvojamajiem kompleksiem. Projekti tiek iegūti konkursa rezultātā, un vēlāk daudzi no tiem kļūst par kultūras un arhitektūras pagrieziena punktiem jeb landmarkiem. Biroja pastāvēšanas laikā – 50 gados – ir tikušas nodotas ekspluatācijā vairāk nekā 150 ēkas.

Tas izvietots trijos ēkas virszemes stāvos un pagraba stāvā, kurā glabājas maketu materiāli. Makets atrodas uz katra darba galda, un ir projekti, kur tie ir līdz pat piecdesmit. Tiek pētīta un veidota telpa, analizēta un atkal pārbaudīta mērogā līdz 1:50. “BEHNISCH ARCHITEKTEN” darba rezultāts tiek plaši un atzinīgi novērtēts kā cilvēka mērogam atbilstošs un videi draudzīgs. Tas ir zīmīgs ar atjaunojamo resursu izmantošanu ēkas energosistēmā. Arhitekti darba gaitā meklē uzvaru, t. i., strādā pie projekta, līdz radītais atbilst iecerētajam. Tas tiek pārbaudīts gan sarunās ar inženieriem, gan citiem projektā iesaistītiem speciālistiem.

Pirmais, kas pārsteidza, ierodoties birojā, bija sakārtotā vide. Otrais, ka pie katra galda var redzēt, kāds projekts tiek attīstīts, jo apkārt ir izlikti pēdējie darba materiāli par projektiem un maketi. Trešais, ka apkārt ir daudzīgi un komunikabli cilvēki. Patika, ka pakāpeniski

MES STĀSTS

katrs praktikants tiek iepazīstināts ar tā brīža aktuālajiem darbiem, pēc tam – ar biroja darba kārtību.

Savas prakses laikā tiku iesaistīta divu projektu izstrādē – pamatā darbs risinājās pie Ventspils koncertzāles. Pa vidu, kamēr gaidīja naudas pārskaitījumu no Latvijas, neilgu laiku strādāju arī pie Karlsruhes dzīvojamā kvartāla ēkām. "BEHNISCH ARCHITEKTEN" biroja darba specifika ir jebkuru projekta izmaiņu pārbaude maketā. Tas ir nogurdinoši, bet būtiski atvieglo darbu sarunās savā starpā un kopējās projekta dalībnieku sapulcēs ar klientu un inženieriem, kā arī citiem speciālistiem. Ik pa laikam tiku pārslēgta pie citiem darbiem, tādējādi process kopumā bija dinamisks un piesātināts. Praktikanta dzīve ir stipri atkarīga no projekta vadītāja, liela nozīme arī tam, kādā stadijā ir attiecīgais projekts.

Up&Down – tā īsumā var raksturot to laiku, jo kopumā slodze ir liela. Bet tad atkal izguļoties un satiekoties ar jauniegūtajiem draugiem, paveras stāvokļa jaukā puse. Galvenais, ko paturu prātā, ir tas, ka studiju gados pats svarīgākais ir redzēt, kā no kartonu kaudzes un atklātām, tiešām sarunām izaug internacionāli atpazīstami arhitektūras objekti. Uzskatu, ka jebkura iespēja aizbraukt no ikdienas, kaut uz laiku, ir iespēja iegūt to, ko ikdienā, sev ierastā vidē un laikā, nesanāk gūt. Par savu šā laikposma lielāko ieguvumu uzskatu vāciešu darba stila pieredzi, vietas un valodas pamatu apguvi, kā arī kontaktus.

Dace Aumele
praktikante „Behnisch Architekten”
birojā Štutgartē, Vācijā

Vērtīgā Somijas pieredze

Ar APA darbību iepazinos 2004. gadā – pēc tam, kad Latvijas Universitātes pedagoģijas un psiholoģijas fakultātē ieraudzīju paziņojumu par iespēju studēt ārzemēs. Pieteicos Erasmus programmā un jau 2005. gada pavasara semestri pavadīju Somijā, studējot Helsinku universitātē.

Par Comenius programmu uzzināju no APA pārstāves, kas bija atnākusi uz Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāti mūs informēt par iespēju asistēt kādā ārzemju skolā. Papildu informāciju es guvu, apmeklējot APA mājas lapu.

Foto: No kreisās: trešajā rindā Gundega Karele ar somu skolēniem

Šo abu programmu laikā sadarbība ar APA bija ļoti veiksmīga. APA darbinieki bija atsaucīgi, ja radās kāda problēma. Manas un APA sadarbības rezultātā 2007./2008. mācību gadu pavadīju Somijā kā Comenius asistente Vantaa starptautiskajā skolā (*International School of Vantaa*). Šī skola ir pamatskola, kurā mācības notiek angļu valodā. Līdz ar to man bija iespēja strādāt visās klasēs un iepazīties ar visu skolotāju darbu.

Strādājot Vantaa starptautiskajā skolā, es guvu vērtīgu pieredzi skolotājas darbā, jo

šī skola ir aprīkota ar visu nepieciešamo skolotāja darbam un skolotāji ir gados jauni profesionāļi no dažādām valstīm. Tā kā sadarbība starp skolotājiem un skolēnu vecākiem ir izteikta un veiksmīga un katram skolēnam ir individuāla pieeja, skolēni šajā skolā gūst labu izglītību.

Savas asistentūras laikā ieguvu daudz – uzlaboju angļu valodas un mazliet ar arī somu valodas zināšanas. Guvu pieredzi strādāt ar sākumskolas bērniem, bet, manuprāt, visvērtīgākais, ko guvu, bija sociālo prasmju pilnveide, atrodoties

daudznacionālā vidē.

Pieredze, pavadot astoņus mēnešus Comenius asistentūrā, man ir devusi pārliecību par to, ka gribu strādāt skolā, ka man tas izdodas. Citiem noteikti iesaku izmantot iespēju studēt un arī asistēt ārzemēs, jo tā ir nozīmīga pieredze, kas citādi nav iegūstama.

Gundega Karele

Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes (angļu valodas skolotājs) studente, strādāšu Vantaa starptautiskajā skolā pagarinātās dienas grupā

Tikšanās ar lielo sapņu zemi

„Vai zināt, ka ir tāda studentu un pasniedzēju ES apmaiņas programma Erasmus, kas dod iespēju studēt Eiropas valstīs?” vaicāja Sociālā darba un sociālās pedagoģijas augstskolas pasniedzēja Airita Brenča, „Domāju, ka arī jums ir tāda iespēja, par to ir tikai jāprecizē dažas nianšes!”

Jums, tas ir, personām ar redzes traucējumiem... Mūsu grupa bija pirmā šāda veida grupa Latvijā, kam radās iespēja iegūt augstāko izglītību, pateicoties ESF projektam, kura nosaukums: „Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā rehabilitācija” pilnveide un realizācija cilvēkiem ar redzes traucējumiem, izmantojot modernās informācijas un komunikācijas tehnoloģijas”.

Tādā veidā arī tika iegūta pirmā informā-

cija par Erasmus programmu, un es pado- māju: „Bet kāpēc gan ne?! Vai tad mana neredzība ir šķērslis? Noteikti, ka ne!”

Un atpakaļceļa vairs nebija... Mani gaidīja tikšanās ar lielo sapņu zemi Spāniju, lai varētu studēt Madrides Komplutenses universitātē (*Universidad Complutense de Madrid*) kopā ar citiem Erasmus studentiem un vietējiem studentiem.

Sākumā, kad sapratu, ka spāņu valoda ir vienīgā valoda, kurā ar mani šeit runās un kurā man pašai būs jārunā, tad pirmo laiku biju diezgan satraukta. Taču pamazām, sakontaktējoties ar studentiem no Spānijas, iegūstot jaunus draugus, kas lieliski palīdzēja valodas apgušanas procesā, kā arī apmeklējot neilgus spāņu valodas kursus – valoda pielipa pati, jo tā nu ir visur, katru mirkli un katru dienu! Un galu galā saproti, ka

valoda kļūst arvien raitāka. Ieteikums arī pārējiem studentiem, kurus no došanās studēt ārvalstīs, iespējams, attur tas, ka nav spēcīgu valodas zināšanu, – nebaidieties no tā! Nepieciešamas tikai nelielas pamatzināšanas, jo studijas citā valstī un citā valodā ir lieliska iespēja apgūt tās zemes valodu ļoti labā līmenī.

Esmu neredzīga, tāpēc man bija ļoti patīkami just pavisam citādu attieksmi, kas tika izrādīta pret cilvēkiem ar invaliditāti. Apmeklējot lekcijas, katrā izvēlētajā kursā no vietējo studentu vidus varēja brīvprātīgi pieteikties viena vai divas personas, kas man bija kā palīgi/asistenti – gan lekcijās, gan ārpus augstskolas; par to viņi attiecīgi saņēma papildu kreditpunktus. Šāda sistēma un arī vēl citas palīdzības sistēmas ir ieviestas vairākās augstskolās, lai cilvēkiem ar dažādu invaliditātes pakāpi

palīdzētu integrēties sabiedrībā. Arī no pasniedzējiem un Erasmus programmas koordinatores Airitas vienmēr varēja sagaidīt atsaucību jebkāda jautājumā. Tā kā Madridē jau iepriekš bija zināms, ka ieradīsies neredzīga studente, tad tika brīdināts arī „Personu ar invaliditāti integrācijas birojs”, kas atradās augstskolā un kura darbinieki uzreiz kontaktējās ar mani, tiklīdz ieradās Spānijā.

Ļoti interesantas ir arī studentu un pasniedzēju attiecības – tās ir tik brīvas un draudzīgas. Pie kāda lektora, kurš vadīja „Sociālās rehabilitācijas” lekciju kursu, nokārtojot gala pārbaudījumu, visi jautri sēdējām viņa kabinetā uz galda, ēdām konfektes un apspriedām rehabilitācijas programmu, kāda būtu nepieciešama personām, kas atkarīgas no narkotiskajām vielām. Tas bija tik nepiespiesti, bet tajā pašā laikā tika pārrunātas nopietnas lietas. Viens gan jāatzīst – man šķiet, ka Erasmus studentiem studēt ir daudz vienkāršāk nekā vietējiem studentiem, jo

tiek dotas lielākas „atlaides”.

Par savu braucienu es varētu stāstīt un stāstīt. Taču galvenais, ko šis brauciens man deva, ir pārliecība par saviem spēkiem. Es izjutu, kas ir patstāvība un brīvība, kad pašai jāizlemj, ko un kā darīt. Esot Spānijā, iepazinu praksē turienes sociālā darba sistēmu un darbības stilu, kur praktiski saskāros ar to, ko tiku tikai teorētiski apguvusi. Tāpat esmu ieguvusi jaunus draugus, esmu iepazinusi Spānijas kultūru un cilvēkus. Tomēr vislielākais gandarījums ir par apgūtu skanīgo un vienreizīgo spāņu valodu.

Visiem, kam rodas tāda iespēja doties apmaiņas braucienā studēt ārzemēs, es novēlu nenobīties un noteikti izmantot šo izdevību. Varu teikt tikai vienu – šis paliks kā vienreizīgs un neaizmirstams laiks, kas aizvadīts Spānijas sirdī Madridē.

Sigita Ausmiņa

Mana Erasmus Itālija

Pateicoties augstskolas „Attīstība” Starptautisko projektu speciālistam, iepazinu un izmantoju Erasmus programmas iespējas. Un no 2008. gada 31. marta līdz 2. jūlijam ar draugu un paziņu starpniecību ieguvu fantastisku prakses vietu Itālijas ziemeļos – nelielā, gleznainā pilsētiņā Belluno, kas atrodas Dolomītu kalnu pakājē. Erasmus programmas ietvaros veicu maģistrantūras 1. kursa praksi Belluno pilsētas domes Jauniešu informācijas centrā un Belluno pilsētas Atkarīgo profilakses centrā (www.fuori.posto.it). Itālijā biju kā praktikante nevis studente. Man bija savas prakses vietas, kurās pamatā strādāju kā brīvprātīgā, un paralēli veicu savu prakses darba izpēti, pētīju un aprakstīju Belluno pilsētas jauniešu un narkotiku attiecības.

Erasmus praksi vairāk saukšu par „ceļojumu”, kurā pārbaudīju sevi un savus resursus. Tas man papildus deva:

- pieredzi un ieguldījumu manas karjeras attīstībā;
- valodas pilnveidi;
- jaunus iespaidus, iepazīstot citu kultūru;
- iespēju ceļot;
- sava potenciāla novērtēšanu un attīstīšanu;
- prasmi izdzīvot svešumā un iepazīt sevi.

Citiem vārdiem sakot, es vienkārši izmantoju savas iespējas, kamēr vēl esmu brīvs cilvēks, un man ļoti patīk komunicēt ar pasauli un redzēt dažādību apkārt, tas bagātina cilvēku un dod īpašas emocijas!

Pats skaistākais, ko no šā „ceļojuma” glabāšu mūžīgi savā sirdī, ir itāliešu tautas „atvērtā” sirds, laipnība un tiešums. Es sajutos tik labi starp šiem cilvēkiem un ar lielāko sajūsmu izbaudīju katru saskarsmi ar viņiem.

Interesanti, ka Itālijā nav nopērkams skābais krējums, tas man pat ļoti pietrūka ēdienkartē, un, vēl interesantāk – citi itālieši nemaz nezināja, ka tāda substance vispār pastāv :)

Esmu iemīlējusi itāliešu kafiju – kapučīno, kas itāliešu versijā ir espresso ar pienu.

Un, protams, kā tad Itālijā bez makaroniem! Neesmu nekāda makaronu ēdāja, bet Itālijā tos novērtēju, jo tie tika gatavoti ar īpašu, man tīkamu „garšu”. Un tagad, nejauši vai tiši, manā virtuves plauktā atrodama kāda laba makaronu mērces receptīte un citi kulinārijas „triki” :)

Vēl kāda maza, bet būtiska piebilde – Itālija ir skaista zeme, ar vēstures „smaržu”, kas jāredz un jāsaņem, tur ir

visgaršīgākais saldējums pasaulē un dievīgi cilvēki. Un to visu es iemīlēju, un arī jaunus draugus jau ieguvu, kurus drīzumā gatavojos atkal apciemot! Vai tas nav fantastiski un skaisti! Cik daudz iespaidu tikai trijos mēnešos! :)

Lai arī tev veicas, un izmanto iespējas, ko dzīve dod!

Lai saule ar jums visiem! Raksti, ja gribi uzzināt ko vairāk: hops1980@yahoo.com

Dace Šaule

Skaisti dzīvot Taurupē, skūpstīt lūpas tavas 😊!

Ievads

Mani sauc Edgars Ivanovs (11.12.1985.), un es tāpat kā vēl 17 tūkstoši progresīvāko Latvijas jauniešu par savu *Alma Mater* esmu izvēlējis lielo un varēno RTU. Latvijas labākās augstskolas studentu sarakstā esmu jau 4. gadu, proti, studēju Enerģētikas un elektrotehnikas fakultātes maģistrantūrā (uz beigām iet pirmais kurss).

Ideja

Pēc savas dabas esmu ļoti aktīvs un ziņkārīgs (tādā labā nozīmē 😊), tāpēc vienmēr sekoju līdzi notikumiem un jaunumiem pasaulē, Latvijā un, protams, RTU. Jau pirmā kursa beigās es biju personīgi iepazinies ar Rīgas Tehniskās universitātes Starptautisko attiecību centru, kas mani izglītoja par plašajām studiju un prakses iespējām ārzemēs. Divas reizes man nevajadzēja atgādināt, un jau otrā kursa sākumā mana motivācijas vēstule, atzīmju izraksts un Erasmus programmas anketa atradās Kaļķu ielas 1 otrajā stāvā un gaidīja savu izskatīšanu, kam turpinājums bija intervijs un pusgads Berlīnē, kur Sokrates/Erasmus programmas ietvaros vienu semestri apguvu enerģētiku un elektrotehniku Vācijas galvaspilsētā – *Fachhochschule für Technik und Wirtschaft Berlin*.

Atgriezies Latvijā, universitātē, savā grupā, sāku apzināties, cik daudz esmu ieguvis (un varbūt neticēsiet – pilnīgi neko neesmu zaudējis), pavadot šo pusgadu citā vidē. Sākot ar jaunām zināšanām (gan tehniskajā nozarē, gan vācu valodā) un beidzot ar dzīves pieredzi un jauniem draugiem. Es uzskatu, ka Vācija ir viena no visprogresīvākajām un visvairāk attīstītajām valstīm Eiropā, no kuras Latvijai ir ko pamācīties. Kaut esmu Latvijas patriots un negribu to pamest, kā to dara daudzi citi, esmu ar visām četrām PAR izglītības un darba pieredzes iegūšanu aiz robežām. Tā es turpināju mīt taciņu uz RTU Starptautisko attiecību centru, ar kura palīdzību un sadarbību šodien rakstu jums no Lēverkūzenes (*Leverkusen*) Vācijā, kur strādāju praksi

ar Erasmus programmas atbalstu.

Darbs

Šeit, Vācijas rietumos, laika periodā no 11. marta līdz 11. augustam esmu pilnvērtīgs (gandrīz pilnvērtīgs 😊) darbinieks kompānijā ar nosaukumu „*Smart Consulting AG*” (www.smart-consulting.de). Kompānija ir samērā jauna, bet, kā es pēc 2,5 darba mēnešiem varu secināt, ļoti progresīva. Par to liecina gan darbinieku skaita pieaugums, gan augošais projektu un klientu skaits.

Firma ir izveidota kā sadarbības partneris pasaules slavenajai datorprogrammu ražotājkompānijai „*INTERGRAPH*” (www.intergraph.com). Tāpēc tās galvenie darbības virzieni ir saistīti ar „*INTERGRAPH*” *Smart Plant* programmatūru – tās instalēšana, lietošana, konsultēšana un apmācība. Lai gan *Smart Plant* programmu skaits ir milzīgs, kompānija galvenokārt nodarbojas ar piecām no tām – *SmartPlant® The piping and instrumentation diagram (P&ID)*, *SmartPlant® Instrumentation*, *SmartPlant® SmartSketch*, *SmartPlant® 3D* un *SmartPlant® Electrical*. Visas iepriekš nosauktās programmas savā starpā ir saistītas (protams, tās darbojas arī atsevišķi, bet, lietojot tās kopā, var panākt maksimālo rezultātu) un ir paredzētas rasējumu, shēmu un citu aprēķinu elektronizēšanai.

Es kā enerģētikas speciālists 😊 tik apmācīts darboties ar *SmartPlant® Instrumentation* un *SmartPlant® P&ID* programmu. Abas šīs programmas ir lielisks palīgs un darba atvieglotājs elektroinženieriem (un ne tikai), kuri rasē, projektē, modelē un aprēķina.

Valoda

Vienmēr ir labi apvienot lietderīgo ar patīkamo, ne tā? Skolā mēs visi mācījāmies angļu valodu, un, ja vien stundās nav „dzīti gurķi”, tad lasīt, rakstīt un runāt tajā nevajadzētu būt nekādām problēmām. Tāpēc izdomāju, ka pavadīt pusgadu valstī, kurā komunicēšu angļiski, ir pilnīgi nelietderīgi. Cita lieta Vācija,

te es varu iegūt nepieciešamās darba iemaņas, kā arī praktizēt valodu, kurā runā 96 miljoni un kura ir 10. populārākā pasaulē.

Šobrīd ir pagājuši nedaudz vairāk kā divi gadi (sāku mācīties 2006. gada janvārī, kad uzzināju, ka esmu akceptēts Erasmus studentu apmaiņai Berlīnē), kopš manas pirmās vācu valodas nodarbības. Apzinot, ka neesmu kļuvis par vācu valodas ekspertu, tomēr ikdienas sarunās netiek lietota neviena cita valoda, izņemot „vāceni”. Jāatzīst – kaut gan daudzi vārdi ir līdzīgi angļu valodai, vācu valoda ir krietni sarežģītāka savu locījumu, dzimtu un artikulu dēļ. Bet nekas, es pie tā visa strādāju – mostos ar TV ziņām vāciski, tālāk seko ik rīta „*small talk*” ar kaimiņiem un 8 stundu darba diena ofisā – vāciski. Atnākot mājās, mani izklaidē 40 TV kanāli VĀCU VALODĀ, un, visbeidzot, vakara skriešanas laikā ausīs skan vācu šlāgeri un alpu jodelēšana, kas neļauj man aizmirst nu jau tik mīļos DIE, DAS un DER 😊

Izklaide

Par manu labklājību un visu pārējo, kas saistīts ar darbu un manu atrašanos šeit, ir parūpējusies kompānija, bet par izklaidi man jādomā pašam. Tomēr diezgan kūtri ir tie vācieši attiecībā uz sportu un aktīvo atpūtu, kas ir mana labākā izklaide. Cik reizu esmu mēģinājis izvilināt tos pabrukt ar riteni, paskriet vai aizbraukt uz kādu citu pilsētu tāpat vien. *Impossible* – jāstrādā dārzā, mājās divgadīgs bērns, nav velosipēda 😊 Toties, kad uzaicināju uz sālsmaizi... eh, ēst gan viņiem patīk!

Šā iemesla dēļ par manu galveno kompanjonu ir kļuvis velosipēds, kurš šo nepilno trīs mēnešu laikā (kamēr esmu Vācijā) ir norīpojis apmēram 1700 km.

Tā kā Lēverkūzene atrodas ģeogrāfiski labā vietā, proti, samērā tuvu citām lielām un pasaules kartē zīmīgām pilsētām, katru nedēļas nogali kāpj uz sava vello un dodos izzināt Vāciju (un ne tikai). Nestāstīšu, kā ar riteni esmu apceļojis Ķelni, Diseldorfu, Bonnu, Dīsburgu, Eseni,

Dortmundu un Āheni. Pateikšu tikai, ka maija sākumā ar savu foršo velo aizminos līdz Holandes galvaspilsētai Amsterdamai (ceļā 20 h, 300 km). Tagad plānoju doties uz Briseli (Beļģijas galvaspilsētu), kas ir aptuveni 280 km attālumā no „dzimtās” Lēverkūzenes.

Gandarījums

Laikam nebiju neko pieminējis par savu iepriekšējo darba pieredzi. Jāatzīst godīgi, tā nebija diez ko liela, pareizāk sakot, Erasmus prakse Vācijā ir mans pirmais *full time job*, kur katru dienu no 9 rītā līdz 17 vakarā man ir iespēja MĀCĪTIES to, par ko mūsu firmas (*“Smart Consulting AG”*) klienti maksā bargu naudu.

Iespējams, kādam tas liksies smieklīgi vai pašsaprotami, bet man tas ļoti patīk un liekas motivējoši, proti, manu jauno kolēģu attieksme pret mani ir neaprakstāmi laba. Sākumā domāju, ka tā ir tikai pirmās vai pirmo divu nedēļu maska, bet nu jau gandrīz trīs mēneši

ir aizritējuši kopdarbībā, bet iecietība pret manām vācu valodas zināšanām un daudzajiem jautājumiem darba jomā nav mazinājusies. Varbūt tas ir tāpēc, ka *„Smart Consulting AG”* kolektīvs ir visai *„krāsains”*, proti, līdzās vāciešiem te ir arī divi marokāņi, turks, libietis, šveicietis, austrietis un tagad arī viens superīgs students no Latvijas.

Nobeigums

Kā izskatīsies mana profesionālā dzīve pēc prakses beigšanās, rādīs laiks, bet noteikti zinu, ka šo pavasara semestri es atcerēšos ilgi un nekad nenožēlošu padarīto. Tāpēc ikvienam silti iesaku aizsoļot uz RTU Starptautisko attiecību centru un apjautāties par iespējām, uzkrāt motivāciju un *„šaut”* pasaulē lai-mi meklēt. Pavisam nopietni!

Pagaidām viss – *Auf Wiedersehen!*

Edgars Ivanovs

Prakse programmas Erasmus ietvaros arhitektu birojā „IAN+” (Romā, Itālijā)

Izmantojot apmaiņas programmas Erasmus dāvāto iespēju, šobrīd īstenoju praksi arhitektu birojā *“IAN+”* Romā, Itālijā. Uzreiz jāsaka, ka atrast prakses vietu Itālijā nav īpaši viegli pat vietējiem studentiem. Vēl kāda Itālijas specifika – praktikantu statusā esošajiem nemaksā, arī vietējiem ne. Tomēr tā ir ļoti interesanta pieredze.

Mans prakses periods kopumā ilgst septiņus mēnešus, šobrīd ir nostrādāta apmēram puse. Birojs, kurā darbojos, ir pazīstams Itālijā un tiek iedalīts vienā kategorijā ar nozīmīgākajiem Romas arhitektu birojumiem. Mazāk nodarbojoties ar tiešo celtniecības procesu, tas pievēršas izziņai, teorijai, biroja vadītāji uzstājas lekcijās un semināros, birojs piedalās starptautiskos konkursos, t. sk. Korejā, Taivānā, Igaunijā, ir piedalījies arī konkursā Rīgā. Konkursos iegūtas arī godalgotas vietas. Nedaudzajiem celtniecības procesā esošajiem objektiem tiek veikta autor-uzraudzība, to projekti izstrādāti ļoti niansēti un konceptuāli. Vārdus sakot, ir lieliska iespēja iepazīties ar citu, no Latvijas atšķirīgu darba specifiku un vērienu.

Birojā *“IAN+”* līdztekus trīs vadītājiem – *Carmelo Baglivo*, *Luca Galofaro* un *Stefania Manna* – strādā vēl desmit gados jauni un aktīvi cilvēki, to skaitā argentiniešu puisis no Parizes un puisis no ASV,

un arī, vismaz uz laiku, es – meitene no Latvijas. Tā ka atmosfēra ir pietiekami draudzīga ārzemniekiem. Projektēšanas procesa vadības augšgalā atrodas biroja vadītāji. Lielākajiem objektiem ir atsevišķi vadītāji, kas koordinē izstrādes procesu. Praktiskanti un citi darbinieki pamatā strādā pie konkrētiem objektiem, taču vajadzības gadījumā tiek *„pārcelti”* darbā pie kāda cita projekta.

Sākotnēji praktikanta darbs var aprobežoties ar printēšanu, lapu locīšanu un maketu līmēšanu, taču pēcāk praktikants tiek pilnībā iesaistīts projekta izstrādes procesā. Man pašai šī pirmā stadija gājusi secen. Tikko ieradusies, tiku pielikta strādāt pie konkursa objekta, ko paredzēts īstenot Korejā, kopā ar amerikāņu puiši (par darbu pēcāk tika saņemta godalga). Šobrīd darbs risinās pie rasējumu izstrādes jau ceļšanas procesā esošiem objektiem. Pamatā – nelielam sabiedriskajam centram pie Romas, ik pa laikam palīdzu pie Neapoles slimnīcas piebūves projekta un Taivānas villas projekta. Darbs ietver gan ģenerālplānu izstrādi, gan detaļu rasējumus – darba spektrs ir plašs, gluži tāpat kā Latvijā.

Jāsaka gan, ka darbam Itālijā parasti nepieciešamas labas valodas zināšanas, ko es apguvu, savulaik studējot Romā

tās pašas programmas Erasmus ietvaros. Tomēr, lai arī sarunvaloda nu jau ir pietiekami labā līmenī, specifiskās terminoloģijas zināšanu trūkums joprojām ir jūtams.

Šī prakse man ir lieliska iespēja iepazīties ar arhitekta darba specifiku Itālijā, tāds arī bija mans mērķis. Līdz šim gūtās atziņas – arhitekta darbs šeit nav ne īpaši augstu vērtēts, ne arī labi apmaksāts. Ikdienā arhitektam ļoti nopietni jācinās ar birokrātiju un sistēmas nesakārtotību (kā apgalvo mani itāliešu kolēģi – ap 80% no projektiem Itālijā tā arī paliekot tikai *„uz papīra”*). Tajā pašā laikā arhitekti daudz uzmanības pievērš estētikai, koncepcijai u. tml., kas ir ļoti pozitīvs faktors, no kā mācīties. Rezultātā (vēl kāda kolēģu atziņa) arhitekts Itālijā ir mākslinieks vārda tiešajā nozīmē – zems atalgojums, darbs vakaros un brīvdienās, ļoti liels nodokļu slogs, radot Arhitektūru ar lielo burtu.

Arhitekta karjerai šo valsti izvēlēties nebūtu ieteicams, taču iemācīties citu pieeju projektēšanas procesam, apgūt darba specifiku, projektējot citos klimatiskajos un arī seismiskajos apstākļos, nostiprināt valodu un vienkārši izbaudīt Itālijas šarmu – gan ir vērts.

Agita Putniņa

RTU APF maģistrantūras 1. kursa studente

MARE ALTA

Neformālajai mūžizglītībai ir liela loma cilvēka dzīves kvalitātes uzlabošanā, tā ir nozīmīga arī ģimeņu atbalstam, sociālo risku veidošanās novēršanai, it īpaši, ja apmācību programma veidota, lai palīdzētu rast motivāciju plānot dzīves mērķus un pieņemt pozitīvus lēmumus to īstenošanai.

Pagājušajā vasarā noslēdzās Eiropas kultūras un izglītības programmas Socrates – Grundtvig 2 mācību partnerības projekts „MARE ALTA – sociālā riska ģimeņu pašnoteikšanās”, kas Skaistkalnes pagastā darbojās divus gadus. Nodarbības tika plānotas tā, lai iegūtās prasmes un zināšanas palīdzētu stiprināt ģimenes, satuvinātu tās savā starpā, uzlabotu katra dalībnieka personīgās un sociālās pamatprasmes. Savukārt projekta personālam tā bija laba pieredze starptautiska projekta koordinēšanā. Tā kā šis ir partnerības projekts, visā projekta gaitā tika uzturēta saikne ar partnerorganizācijām Turcijā, Polijā, pirmajā gadā arī Čehijā un Bulgārijā, bet vadošā organizācija jeb, projektu valodā runājot, vadošais partneris bija Portugāles organizācija. Vidēji reizi ceturksnī kādā no partnervalstīm bija darba grupas sanāksmes. Ļoti pozitīvi bija tas, ka šajā projektā bija paredzēts, ka partnerības sanāksmēs var piedalīties arī dalībnieki no projekta mērķgrupas. Tā arī vairākām aktīvām projekta dalībniecēm, skaistkalnietēm, bija iespēja aizbraukt uz Turciju, Poliju, iepazīties ar šo valstu projekta dalībniecēm, palūkoties uz viņu veikumu, prezentēt un novērtēt savējo. Varbūt skan skaļi, taču tas palīdz apzināties sevi kā pilsoni Eiropas

dimensijā. Par to dalībnieces pašas varēja pārliecināties – viņu prasmes un veikums partnerorganizāciju starpā tika novērtēts ļoti augstu. Vai tad tas neceļ pašapziņu, ja mūsu pašu radošie darbiņi ceļo pa izstādēm; pašu sietais siers, iegūtais medus pagaršoti tālās zemēs; tamborētie ziediņi zied jauniegūto draugu vāzēs vairākās Eiropas valstīs.

Novērtējot padarīto – esam paveikuši daudz: iegūtās zināšanas psiholoģiskos jautājumos uzlabo savstarpējās attiecības ģimenē visu ģimenes locekļu starpā un dod drosmi nebaidīties lūgt palīdzību profesionāliem sarežģījumu gadījumos; apgūtās ļoti daudzveidīgās radošās iemaņas palīdz apzināties savus talantus, izdailo ikdienu un iepriecina apkārtējos; datorprasmē mūsdienās kļuvusi par pamatprasmi, bez vispārzināmajiem labumiem, ko tā dod, var minēt to, ka bērnu acis mamma nav vairs gluži no ledus laikmeta... Katra projekta gada noslēgumā rīkotās nometnes-semināri satuvināja MARE ALTA ģimenes.

Vislielākais prieks par tām projekta dalībniecēm, kam iegūtās prasmes un zināšanas bija kā starta tālākai sevis pilnveidei. Daļa no viņām guva iedvesmu un drosmi turpināt mācības dažādās jomās, daļa atrada darbu. Zita Smalģanoviča, Daiga Vītola, Arnita Bērtule izstrādāja savus biznesa plānus, piedalījās konkursā, un Arnitas biznesa plāns ieguva augstāko novērtējumu – prēmiju savas uzņēmējdarbības uzsākšanai. Pašreiz Zita ir iestājusies augstskolā, Arnita nodibinājusi uzņēmumu. Inita Medne reģistrēja individuālo darbu, izturēja PVD

(pārtikas un veterinārā dienesta) stingrās prasības un ieguva tiesības pārdot pašas gatavoto sieru un kūkas. Viņa ir kļuvusi par siera kluba dalībnieci, sadarbojas ar pazīstamo pavāru Mārtiņu Rītiņu, un viņas fotogrāfija ar balto aubīti un siera rituļiem rokās bieži redzama republikas, rajona un pagasta preses izdevumos un televīzijā. Daiga Vītola un Arnita Bērtule apguva zināšanas vides tūrismaursos, kas palīdzēs viņām veiksmīgi īstenot savas biznesa ieceres. Daiga, Vija, Arnita, Zita, Aija papildus apmeklēja arī vides un dārzu veidošanas mācības, lai sakārtotu vidi ap sevi un pagastā.

Vija Šlajeva, Ilona Lapsa strādā vietējā zemnieku saimniecībā, Aiga Mikalaucka kopj vecu cilvēku, arī Ilona Enģele strādā algotu darbu. Šīs dalībnieces atzīst – lai gan varētu likties, ka visām darbs nav saistīts ar MARE ALTA gūtajām zināšanām, bet tas iegūts tāpēc, ka, iesaistoties projekta aktivitātēs, vispār ir izgājušas sabiedrībā. Viņas ir ieguvušas pašcieņu, uzlabojušās attiecības ģimenē gan ar bērniem, gan dzīvesbiedriem.

Paldies visām projekta dalībniecēm par atsaucību, aktivitāti, dzīvesprieku un visu pārējo, ko projekta laikā kopā izdzīvojam!

Paldies Akadēmisko programmu aģentūrai par sadarbību, sapratni un pieejamību jebkurā laikā!

Laima Indriķe,
projekta MARE ALTA koordinatore Latvijā

Nodarbība kopā ar psihologu ģimeņu nometnē Staļģenē

Pie dārdāru veidotāja un ziemciešu audzētāja Staļģenē z/s Ozoli

Daiga Vitola – (39 gadi),
3 bērni, pārdevēja, interesē klūdziņu pīšana
un adīšana.

- Vai kaut kas ir mainījies jūsu attieksmē pret citām Eiropas tautām un kultūrām?

Tikšanās ar partnervalstu pārstāvjiem lauza manus stereotipus par šīm tautām, it īpaši par turkiem – tas, kā viņi turas pie tradīcijām un ir tik stipri savā ticībā, tajā pašā laikā ir atvērti pret citām ticībām un kultūrām.

Jā, mana dzīve ir mainījusies, kopš es sāku piedalīties projektā. Agrāk es varēju tikai sapņot par ceļošanu uz ārzemēm, bet tagad es dodos uz Turciju. Sākumā nespēju tam noticēt. Man ļoti patika Laimas Indriķes organizētās nometnes sievietēm, es patiešām iemācījos daudz jauna, uzaicinātie psihologi man palīdzēja izprast manas problēmas un ieteica, kā ar tām tikt galā. Tā kā man ļoti interesē radošas lietas, apguvu jaunas interesantas tehnikas.

Jaunā skolotāja asistentūra Vācijā

No 1. septembra līdz 30. aprīlim es dzīvoju Vācijā. Manas skolas nosaukums bija *Alfred-Delp-Realschule*. Un atradās tā mazā pilsētiņā *Niederkassel*, Reinas kreisajā krastā. Mana dzīvesvieta bija bijušajā valsts galvaspilsētā Bonnā, Reinas labajā krastā, un, kad laiks bija labs, uz skolu es braucu ar riteni un ar prāmi, kas piecu minūšu laikā pārveda mani pāri upei (Reina platumā liekas šaurāka par Daugavu). Dzīvoju es kopmītnē Tannenbusch rajonā, kā nosaukumu sadzirdot, vācieši bieži uzkliedza: "O, tas nav labākais rajons" vai „Mēs pat tur baidāmies braukt”. Tanenbušā dzīvo galvenokārt cittautieši: afroamerikāņi, arābi, krievu ebreji, turki un studenti no citām valstīm. Kad es pirmoreiz atbraucu uz kopmītni ar skolotāju, kas man palīdzēja iekārtoties, es pamanīju apkārtnē ļoti daudz dažādu nacionalitāšu pārstāvju, daži no kuriem tiešām izskatījās bīstami. Bet vēlāk es sapratu – kaut viens ar otru viņi runā savā valodā, uzvedas viņi kā vācieši. Cilvēki ir pieklājīgi un izpalīdzīgi, vāciski prot runāt. Protams, vakarā Tanenbušā tiešām var būt bīstami. Kad es atgriezies mājās no metro, apkārtnē parasti stāvēja jaunieši, arābi vai turki, skaļi runājot un smeļoties. No stacijas līdz kopmītnei bija tikai piecas minūtes, un man nekad nebija problēmu. Tāpēc

man bija jautri, kad atkal kāds vācietis negatīvi reaģēja uz mana rajona nosaukumu. Es mīlēju Tanenbušu.

Man ļoti paveicās, ka es dzīvoju Bonnā, internacionālā pilsētā, kur ir universitāte un daudz ārzemju studentu. Kopmītnē es iepazinās ar cilvēkiem no visas pasaules. Pirmais cilvēks, ar ko man bija saruna, bija meitene no Malaizijas, viņa prombraucot atdeva man daudz mantu saimniecībai: traukus, matraci utt. Tā pati meitene iepazīstināja mani ar citiem studentiem no programmas *Aiesec*. Viņi Bonnā galvenokārt strādāja kompānijā „*Deutsche Post*”. Jauni cilvēki no Portugāles, Krievijas, Ukrainas, Ķīnas, Kubas, Čehijas, Meksikas, ar kuriem mēs svinējām svētkus vai vienkārši jautri pavadījām laiku. Vēlāk savā kopmītnē es iepazinās ar Erasmus studentiem, daži no viņiem man kļuva par tuviem draugiem. Mēs kopā ēdām, ceļojām un svinējām. Cilvēki no Polijas, Spānijas, Turcijas, Austrālijas, ASV, Francijas un Šveices. Bonnā doktora grādu iegūst arī jaunieši no Rumānijas, Kanādas, Grieķijas, Kamerūnas, Portugāles, Afganistānas. Daudzus vakarus es pavadīju ar šiem cilvēkiem sarunās gan par filmām, gan par politiku. Tā ir neaprakstāma sajūta – atrasties kompānijā ar cilvēkiem no visas pasaules, just sevi draugu lokā,

uzzināt, kā viņi skatās uz dzīvi, uz sevi un uz tevi. Tagad es zinu, kādi cilvēki ir Rietumeiropā, Austrumeiropā, Amerikā, Austrālijā un Āzijā. Mēs esam dažādi, ar dažādu vēsturisko pieredzi un dzīves līmeni, bet jaunus cilvēkus apvieno tolerance un interese par citām kultūrām, pozitīvs dzīves uzskats un labākas eksistences meklējumi.

Pirms es iepazinās ar studentiem, kas notika pēc diviem mēnešiem, vienīgie cilvēki, kurus es pazinu, bija skolotāji no skolas. Kad es atlidoju, mani sagaidīja skolas direktora palīgs Stefans ar ģimeni un aizveda mani uz mājām, uz Ķelni pie skolotājas Ankes. Es atlidoju 31. augustā, piektdienā, bet kopmītnē es varēju sākt dzīvot tikai no pirmdienas, no 2. septembra. Tāpēc pirmās trīs dienas es pavadīju Ankes dzīvoklī.

Nākamo dienu, sestdienu, es pavadīju ekskursijā pa Ķelni ar citu skolotāju – Tomasu –, un svētdiena pagāja, ar Stefana ģimeni no rīta brokastot un ar Anki staigājot pa svētku ielām. Pirmdien es jau nakšņoju savā istabā kopmītnē un no rīta biju skolā, kur iepazinās ar skolotāju kolektīvu un skolēniem.

Man ļoti patika, kā skolotāji mani satika. Gan stāstīja par skolu, gan vadīja ekskursijā un izklaidēja. Anke man arī iedeva segu un veļu, traukus un citus saimniecības piederumus, kā arī kārtoja lietas saistībā ar kopmītni. Vēlāk skolotājs Klauss iedeva man riteni, lai es varētu braukt uz skolu, Monika iedeva riteņa somu un mugursomu, *Frau Ballerstedt* – vēl vienu segu, Stefans – televizoru un skolas laptopu. Es jutu, ka par mani ļoti labi rūpējas, kas ļāva man neskumst pēc mājām un justies drošībā ar labiem cilvēkiem.

Mani izbrīnīja, cik laipni un izpalīdzīgi bija skolotāji. Vēlāk es sapratu, ka vācieši ir mīļi ar tevi gan veikalos, gan sabiedriskajā transportā. Viņi bieži saka „*danke schoen*” un „*entschuldigung*”. Rīgā, pat ja kāds uzkāpj tev uz kājas, ne vienmēr tu sadzirdēsi atvainošanos. Bet Vācijā ir citādi, un man tas ļoti patika. Man liekas, ka es pati kļuva laipnāka ar cilvēkiem. Vācu manieres man „pielīpa”.

Pirmās divas nedēļas es novēroju angļu valodas stundas un dažādus skolotājus. Es domāju, ka man iedos konkrētu sarak-

stu, kādi skolēni man būs jā māca un cik daudz stundu nedēļā, bet izrādījās – es pati varēju izvēlēties, ko darīt.

Vēl pirms atbraukšanas e-pastā Anke man pajautāja, ko vēl, izņemot angļu valodu, es varu pasniegt, jo Vācijā skolotāji māca ne mazāk par diviem priekšmetiem. Es atbildēju, ka varu mācīt aerobiku un dejas. Tāpēc man bija dota iespēja mācīt 8. klases meitenes dejojot.

Skolā bija teātra nodarbības. Oktobrī skolotāja Monika gatavoja koncertu Jaunajam gadam. Viņa izvēlējās „Riekstkodi”, un es viņai iedevu disku ar baletu, lai viņu tas iedvesmotu skolas izrādei. Es arī piedāvāju palīdzēt ar deejām. Galu galā mums sanāca lieliska izrāde ar Čaikovska mūziku, teatrālām scēnām un piecām baleta deejām, kuras es iemācīju bērniem, kā arī dejojot pati. Vēlāk, februārī, es biju horeogrāfe arī divām karnevāla deejām.

Es pateicu Stefanam, ka man ir Latvijas PowerPoint prezentācija un video un ka es vēlētos to parādīt. Viņš labprāt man deva šo iespēju. Un divu mēnešu garumā mēs runājām par Latviju, tās ģeogrāfiju un ekonomiku, salīdzinājām dzīvi Latvijā

un Vācijā, kā arī es rādīju latviešu multeni un atskaņoju latviešu dziesmu, lai skolēni sadzirdētu latviešu runu. Man bija prieks stāstīt 9. klases skolēniem par manu dzimteni, par valsti, par kuru viņi maz ko zināja. Vēlāk es prezentēju Latviju vēl daudzās klasēs, jau pirmās stundas laikā – gan 10., gan 5. klasēs.

Monika man piedāvāja arī apmeklēt mūzikas stundas, kur es varētu iemācīt dziesmu angļu valodā un uzdejojot ar skolēniem. Un no tā laika es vienmēr biju mūzikas stundās, dziedāju kopā ar bērniem gan angļu, gan vācu valodā.

Rudenī manā pilsētā Bonnā notika Comenius asistentu konference. Tā bija iespēja iepazīt citus asistentus, uzzināt par viņu skolām un dzīvošanas apstākļiem. No tām divām dienām, pavadītām ar jauniem skolotājiem, guvu pārlicību par savu veiksmi. Pirmkārt, ne visur skolotāji tik daudz rūpējās par asistentiem kā manā skolā. Iespējams, tas varētu būt saistīts ar pašu asistentu personībām vai vienkārši ar skolotāju nevēlēšanos veltīt laiku jaunam cilvēkam no citas valsts. Kaut gan tik un tā asistenta pienākums ir būt pieklājīgam viesim, būt izpalīdzīgam

un motivētam strādāt ar skolēniem un skolotājiem un izrādīt cieņu pret citu kultūru un valodu.

Otrkārt, ja asistents dzīvo un strādā mazā pilsētiņā, viņam var nebūt iespējas iepazīties ar citiem studentiem no citām programmām (labi, ka Comenius asistentu satikšanās notiek kaut vienreiz gadā). Bet arī bez tā Comenius asistentūra ir lieliska programma profesionālajai izaugsmei.

Man bija ļoti skumji iet prom no skolas. Es varu šos astoņus mēnešus nosaukt par vislaimīgākajiem dzīvē. Es strādāju brīnišķīgā kolektīvā, dzīvoju skaistā pilsētā un ieguvu jaunus draugus. Comenius asistentūra ir lieliska programma un lieliska iespēja jauniem skolotājiem ieraudzīt pasauli ārpus Latvijas, saprast, ko vēlēties no dzīves un pēc kā tiekties. Esmu ļoti pateicīga cilvēkiem, ar kuriem es strādāju gan skolā, gan Latvijas nacionālajā aģentūrā. Lai dzīvo Comenius programma un cilvēki, kas to veido! Paldies Jums!

Jūlija Slotina

21. gadsimta Astronomijas skola

No š. g. 4. līdz 9. jūlijam Dienvidspānijā, Andalūzijas reģiona pilsētā Granadā notika 2. ESO-EAAE Vasaras astronomijas skola, kas veltīta astronomijas mācīšanai 21. gadsimta sākumā. Šajā mācību pasākumā varējām piedalīties, pateicoties Comenius profesionālās pilnveides stipendijai.

Nodarbībās piedalījās 47 pārstāvji un 10 lektori no 20 dažādām dalībvalstīm: no Beļģijas, Bulgārijas, Čīles, Francijas, Grieķijas, Itālijas, Latvijas, Lielbritānijas, Lietuvas, Malaizijas, Nīderlandes, Somijas, Spānijas, Polijas, Portugāles, Rumānijas, Turcijas, Ungārijas, Vācijas, Zviedrijas.

Nedēļas laikā starptautiskā skolotāju un universitātes pasniedzēju grupa tika iepazīstināta ar modernākajiem projektiem, astrofizikas sasniegumiem un pasniegšanas metodēm, kuras iespējams pielietot arī skolās.

Astronomijai kā zinātnei ir ļoti ciešas saiknes ar citām dabaszinātnēm – fiziku, matemātiku, ķīmiju, bioloģiju. Tā ir zinātne, kas pēta zvaigznes, tuvas un tālas, melnos caurumus, galaktikas, tumšo vielu un tumšo enerģiju. Pasniedzēji no Čīles iepazīstināja mūs ar

grandiozo ALMA projektu un vienu no Pasaulē modernāk aprīkoto Paranalas observatoriju, un milzu teleskopu (VLT – Very Large Telescope), kas atrodas 2600 m augstumā, Čīle ziemeļu daļā.

Profesionālie astronomi no ESO un IAA savās lekcijās iepazīstināja mūs ar modernākajiem zinātnes sasniegumiem. Šāda astronomijas izmantošana

dabaszinātņu stundās ļaus jūtami paaugstināt interesi par dabas zinātnēm un motivēs izvēlēties astrofizika karjeru nākotnē.

Praktiskās nodarbības vadīja pasniedzēji un zinātnes darbinieki no Francijas, Lielbritānijas, Somijas, Spānijas un Vācijas. Piedāvātos materiālus un metodes var sekmīgi izmantot 2009. gada mācību procesā, kuru UNESCO ir pasludinājusi par Starptautisko astronomijas gadu (par godu Galileo Galileja dzimšanas 400. gadadienai). Izskanēja aicinājums izglītības darbiniekiem šajā gadā īpašu uzmanību veltīt astronomijai visos mācību priekšmetos.

Nodarbības sākās plkst. 09:30 un turpinājās līdz plkst. 21:00, bet tajās dienās, kad bija iespēja apmeklēt vietējās observatorijas, – līdz pat plkst. 04:00! Andalūzijas astrofizikas institūts organizēja mums iespēju apmeklēt Calar Alto observatoriju, kas atrodas kalnos - 2168 metru augstumā. Šis komplekss, kas sastāv no 5 dažādas jaudas radioteleskopiem, ir Spānijas un Vācijas valdību, kā arī zinātnieku kopējā darba rezultāts. Mums tika sniegta iespēja ieraudzīt visu šo teleskopu darbību. Papildus observatorijai mēs apmeklējām arī Zinātnes parka planetārija astronomijas laukumu, Andalūzijas astrofizikas institūtu un Granadas universitātes fakultātes. Vecākās fakultātes (dibinātas 1576.

gadā) un mūsdienīgās mācību telpas atstāja neaizmirstamu iespaidu.

Starp lekcijām un praktiskajām nodarbībām bija paredzēti pusstundas pārtraukumi, kuros mums bija unikāla iespēja apmainīties ar pieredzi un uzzināt par kultūru, zinātni, mācībām un skolotājiem no 20 dažādām valstīm! Pamata saziņas valoda bija angļu, taču reizēm universitātes gaitenēs skanēja vairāk nekā 10 dažādas valodas vienlaicīgi.

Līdztekus zinātnes nodarbībām mums tika sniegta lieliska iespēja savām acīm ieraudzīt arī Granadas neatkārtojamo skaistumu. Šajā pilsētā ir apbrīnojami apvienojušās divas kultūras – spāņu un romantiskā arābu jeb mauru kultūra. Mauri šo vietu iekaroja 8. gadsimtā un

spožāko uzplaukumu piedzīvoja Nasridu dinastijas valdīšanas laikā (1238.-1492.), kad tā tika padarīta par pasaulē pazīstamu kultūras centru. To, par ko tika lasīts Kiplinga un Turgeņeva grāmatās, beidzot izdevās ieraudzīt savām acīm. Kaut temperatūra reizēm sasniedza pat +42 grādus, tas netraucēja mums iepazīt šā Andalūzijas centra dzīvi un kultūru, ieskaitot vareno Alhambras pili, kas atrodas UNESCO aizsardzībā un ko ir cēlušī Granadas Nasridu dinastijas kalifi.

Šis unikālās kultūras un mūsdienu zinātnes savienojums atstāja uz mums neaizmirstamu iespaidu.

Vēlamies izteikt sirsnīgu pateicību visiem, kuri piedalījās Vasaras skolas sagatavošanā, – par augsto organizācijas līmeni un zinātnisko bāzi.

Īpašs paldies APA darbiniecēm Baibai Sermuliņai, Janai Meržvinskai un Norai Viļdzūnai par atbalstu dalībai šajā programmā.

Olga Sheremet,
Rīgas Zolitūdes ģimnāzijas
matemātikas un astronomijas skolotāja

Lilīta Skulte,
Aizputes vidusskolas dabas
zinību skolotāja

NOTIKUMS

Akadēmisko programmu aģentūras darbība paplašinās

2008. gada jūlijā iznākušais Akadēmisko programmu aģentūras 2007. gada darbības pārskats liecina, ka aģentūras darbība arvien paplašinās – klāt nākušas jaunas programmas, shēmas un projekti, kurus uzdevusi administrēt Izglītības un zinātnes ministrija. Jaunajam pārskatam ir arī jauns ietērpis, kas veidots atbilstoši nesen pilnveidotajam APA stilam – ar jauno logo, krāsu gammu un dizainisko risinājumu, kura viļņotās, spārna formu atgādinotās līnijas sasaucas ar Eiropas izglītības programmu jauno apzīmējumu – daudzkrāsu putnu.

Atbilstoši prasībām par valsts aģentūru gada pārskatiem, apskatītas izmaiņas un situācija APA darbībā, minot perioda vai salīdzinošu statistiku, sniegts pārskats par informatīvo darbību, pārskata beigās uzskaitīti administrēto programmu finansējuma saņēmēji, kā arī minēta visa cita iespējamā informācija, kas raksturo APA darbību pārskata gadā.

Aija Lejas-Sausa
APA Informācijas un publikāciju
nodaļas vadītāja

Jaunie skolotāji asistē ārzemēs

Pašā vasaras vidū, 16. jūlijā, Valsts aģentūra „Akadēmisko programmu aģentūra” (APA) uz tikšanos aicināja jaunus Latvijas skolotājus, kas Eiropas Savienības (ES) Mūžizglītības programmas Comenius asistentūras ietvaros apguva pedagoģiskās prasmes ārvalstīs.

Uz tikšanos ieradās septiņas brīnišķīgas meitenes, iespaidu un ideju pārņemtas. Visas tikko beigušas augstskolu un gatavojas sākt darbu skolā. Viena meitene

strādās Somijā – asistentūras laikā viņa esot uzaicināta turpināt darbu. Tas nebija vienīgais darba piedāvājums. Arī citas meitenes tika aicinātas palikt. Pagaidām viņas ir patriotes un sajūsminātas par skolotāja darbu un iespaidiem ārvalstīs. „Tur mūs novērtēja. Pie mums skolotāja profesijai nav prestiža. Tur skolotājus ciena.” Meitenes secina, ka apmācību metodes Latvijā ir augstākā līmenī nekā daudzviet Eiropā. Taču tur starp bērniem un skolotājiem valda draudzība un sirsnība.

Dārta Akmens Itālijas dienvidos, Sicīlijā, kā asistente strādāja trīs mēnešus. Viņas galvenā atziņa: itāliešiem patīk latviešu skolotāji. Bērni ar aizrautību iesaistījās Dārtas vadītajās stundās. Itālijā uz bērniem nekliedz, viņus nerāj, bet nomierina, dziedot dziesmas. Dārta bērniem iemācījusi dziedāt latviešu dziesmas.

Savukārt **Aiga Maurere** asistentūras laiku pavadīja Spānijā, Kanāriju salās. Liels pārsteigums spāņu skolotājiem esot bijušas apmācības metodes, kuras

Informācijai

Comenius asistentūra ir viena no ES Mūžizglītības programmas Individuālās mobilitātes akcijām. Asistentūras mērķis ir dot topošajiem skolotājiem iespēju iegūt labāku izpratni par mācību procesiem Eiropā, uzlabot svešvalodu zināšanas un iepazīties ar citām valstīm un to izglītības sistēmām, kā arī uzlabot pedagoģiskās prasmes. ES Mūžizglītības programmas Comenius asistentūrā var piedalīties: studenti, kas studē vismaz divus gadus un kas, pabeidzot izglītības iestādi, iegūs skolotāja kvalifikāciju, kā arī topošie skolotāji, kas ir beiguši studijas, bet vēl nav patstāvīgi strādājuši par skolotājiem. Asistents saņem stipendiju, kas sedz ceļa un uzturēšanās izdevumus. (www.apa.lv)

stundās demonstrēja Aiga. Spāņu bērni zīmējuši Latvijas karogu un gribējuši daudz uzzināt par mūsu valsti.

Indra Zeberiņa nokļuva Francijā un mācīja vācu valodu. Iegūtā pieredze viņai noderēja diplomdarba izstrādē.

Gundega Karele asistēja Somijas Starptautiskajā skolā netālu no Helsinkiem. Salīdzinot ar meiteņu pieredzi dienviņu valstīs, kur stundas vairāk tiek vadītas filozofiski, nevis metodiski, Somijas skolā bija daudz striktāka un noteiktāka kārtība. „Somijā skolotāji ir ļoti mierīgi, arī skolēni ir tieši tādi paši – nosvērti un mierīgi.”

Agnese Kļave pavisam nesen atgriezies no Francijas. Viņa izjutusi īstu

franču revolucionāru garu, sapratusi, kas ir streiks un kā ir, kad nestrādā metro. Francijā pavadītais laiks bijis īsts sajūtu kokteilis.

Anitra Kitenberga iepazīna Polijas skolas apmācību metodes valodu apguvē. Secinājums kodolīgs – tur viss notiek poliski...

Monta Dance pastāstīja par iespaidiem Portugālē. Vislielākais pārsteigums bija, kad viņa nokļuva mazā, necilā ciematīnā, bet, ieraugot skolu, – aizrāvās elpa: milzīgā skola meža vidū bija aprīkota ar vismodernākajām tehnoloģijām. Tur bastotājus kontrolē ar kartītēm. „Ar savu intelektu un viņu tehnoloģijām mēs būtu pirmā valsts Eiropā...” tāds ir meitenes secinājums.

Akadēmisko programmu aģentūras direktora vietniece Baiba Sermuliņa secināja, ka šādas tikšanās palīdz APA darbiniekiem saprast katras valsts specifiku, lai pēc iespējas veiksmīgāk varētu veidot turpmāko sadarbību gan ar asistentiem, gan ar uzņemošo skolu pārstāvjiem. Pieredzes apmaiņa bija vērtīga arī pašām meitenēm.

Irēna Bērziņa
APA sabiedrisko
attiecību speciāliste

Akadēmisko programmu aģentūra sadarbosies ar programmu veicinātājiem reģionos

APA pārziņā nodoto izglītības programmu lokam paplašinoties, aģentūra ir iecerējusi sadarboties ar vairākiem t. s. veicinātājiem Latvijas reģionos. To pienākumos būs tādu pašlaik pārsvarā centralizēti veiktu aktivitāšu īstenošana kā drukāto APA informācijas materiālu un stendu izvietošana rajonu galvenajās bibliotēkās, informatīvo jaunumu izvietošana vietējās tīmekļa vietnēs, sadarbība ar vietējiem masu informācijas līdzekļiem, īpašu informatīvu materiālu veidošana sava rajona/apkārtējo rajonu vajadzībām, sava un apkārtējo ra-

jonu interesentu konsultēšana par APA piedāvātajām iespējām u. c.

Par veicinātājiem piekrituši darboties vairāku Eiropas Savienības informācijas punktu darbinieki, kuru rīcībā jau ir gatava informatīva infrastruktūra, piemēram, dators, ar kuru interesenti var iegūt informāciju un aizpildīt pieteikuma veidlapas izglītības programmu finansējuma saņemšanai.

Pirmā APA veicinātāju sanāksme notika 2008. gada 15. augustā, un tajā piedalījās Ventspils, Saldus, Daugavpils,

Rēzeknes, Jēkabpils, Madonas, Gulbenes un Valmieras ESIP punktu darbinieki. Turpmāk šiem darbiniekiem tiks rīkotas ne tikai informatīvas sanāksmes, bet arī mācību semināri, kas nodrošinās viņus ar nepieciešamajām zināšanām par Akadēmisko programmu aģentūras pārziņā esošo Eiropas sadarbību izglītībā.

Aija Lejas-Sausa
APA Informācijas un publikāciju
nodaļas vadītāja

Ventspils skolēni saņem zelta godalgu

Eiropas Komisijas Mūžizglītības programmas Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāts Latvijai piešķir godalgu – Zelts 2008 „Mobilitāte programmā Comenius”.

12. un 13. jūnijā Slovēnijas galvaspilsētā Ļubļanā notika starptautiska konference „Kvalitāte mobilitātē mūžizglītības programmu ietvaros”, kur pēc Eiropas Komisijas ielūguma piedalījās Ventspils 1. ģimnāzijas direktore Pārsla Kopmane, kas saņēma zelta godalgu par īstenoto valodu projektu „... jo dziesmas vieno”.

Akadēmisko programmu aģentūra

(APA) kā labāko no Latvijas šo projektu izvirzīja apbalvošanai Eiropā kategorijā „Comenius skolu izglītībai”.

Galvenais projekta mērķis bija kopīgās aktivitātēs jauniešiem interesantā formā prezentēt savu un iepazīt partneru valsti, tās kultūru, tradīcijas, valodu un cilvēkus, uzlabot valodu mācīšanās motivāciju, attīstīt sakarus un veicināt sadarbību starp divām jaunajām ES dalībvalstīm.

Projekta ietvaros Latvijas skolēni sadarbojās ar Čehijas skolēniem dažādās interešu grupās: valodu grupā, tulkojot latviešu un čehu dziesmas;

muzikālajā grupā, iestudējot dziesmas; mākslinieciskajā grupā, ilustrējot, zīmējot, veidojot logo, noformējot CD un DVD; dizaineru grupā, izveidojot projekta mājas lapu, noformējot bukletus un kalendārus.

Projekta rezultātā tika izveidota mājas lapā, katrs dalībnieks savā īpašumā ieguva krekliņu ar projekta logo, notika seši koncerti Latvijā un Čehijā, noslēguma koncertos piedalījās Čehijas un Latvijas vēstnieki. Bez tam tika izdots viena

koncerta CD un DVD ar skolēnu veidotu vāciņu noformējumu, kā arī ilustrēta trīsvalodīga dziesmu brošūra ar integrētu vārdnīcu, koncerta plakāti un aktivitāšu kalendārs – kopīgo aktivitāšu apkopojums fotogrāfijās ar komentāriem trīs valodās, tika uzņemta arī videofilma.

Apbalvošanai tika izvirzīti pavisam 42 Comenius projekti no dažādām Eiropas valstīm. Apbalvoti tika vislabākie projekti ne tikai Comenius, bet arī Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig un Language

programmās.

Eiropas komisārs izglītības, kultūras, apmācības un jaunatnes jautājumos Jans Figels Ventpils 1. ģimnāzijai pasniedza skaistu stiklā veidotu piemiņas balvu ar zelta zvaigzni un zelta burtiem iekaltiem vārdiem: "Zelts 2008 „Mobilitāte programmā Comenius”".

Irēna Bērziņa
APA sabiedrisko
attiecību speciāliste

Comenius tīklojuma konference par mūsdienu tehnoloģijām izglītībā

Kopš 2005. gada 1. oktobra Latvija ir iesaistījusies Eiropas izglītības programmas Socrates (šodien – Mūžizglītības programma) tīklojuma Comenius 3 projektā **EcoMedia-Europe** jeb **Eiropa – jaunu tehnoloģiju un mediju attīstībai**, kuru administrē Vofsbērgas reģionālā skolu pārvalde Austrijā. Kā Latvijas sadarbības partneris projektā darbojas Saldus rajona Izglītības pārvalde, Latvijas tīklojumā šobrīd aktīvi darbojas 10 Saldus rajona izglītības iestādes, Talsu rajona padomes Izglītības pārvalde un Talsu Valsts ģimnāzija, Auces vidusskola, Smiltenes ģimnāzija, Latvijas Universitāte.

Projekta ietvaros notikušas 3 tematiskas konferences kopā ar Comenius kontakt-semināriem: 2006. g. oktobrī – Austrijā, Vofsbērgā, 2007. g. oktobrī – Polijā, Katovicē, un 2008. g. jūnijā – Latvijā, Rīgā.

Trešā starptautiskā tematiskā konference ar nosaukumu „Stratēģijas, saziņas līdzekļi un tehnoloģijas izglītības sistēmās Eiropā” („*Strategies, Media and Technologies in European Education Systems*”) notika Rīgas Kongresu namā 2008. gada 19.-21. jūnijā. Tajā piedalījās 119 dalībnieki – zinātnieki, izglītības darbinieki, ar informāciju un komunikāciju tehnoloģijām saistītu uzņēmumu pārstāvji no 20 Eiropas valstīm. Aptuveni trešā daļa konferences dalībnieku bija no Latvijas izglītības iestādēm, daudz lektoru un klausītāju bija no Austrijas, Slovēnijas, Beļģijas, šīs valstis arī visā projekta laikā ir visaktīvākās.

Lasījumiem konferencē bija apstiprināti

32 darbi, kurus bija sagatavojuši 48 autori no 14 valstīm – Latvijas, Austrijas, Slovēnijas, Beļģijas, Slovākijas, Itālijas, Moldovas, Grieķijas, Lietuvas, Zviedrijas, Vācijas, Ungārijas, Spānijas un Norvēģijas.

Latviju konferencē kā lektori pārstāvēja Latvijas Universitātes profesors Agnis Andžāns ar darbu „Informāciju un komunikāciju tehnoloģiju lietojumi vidusskolēnu matemātisko pētījumu veicināšanā” („*ICT in fostering high school students` research in mathematics*”), LU profesors Andris Ambainis ar darbu „Jaunās tehnoloģijas un datortehnikas nākotne” („*New technologies and the future of computing*”), Auces vidusskolas skolotājs Frīdis Sarcevičs ar darbu „IT instrumenti un pētījumi skolas datorlaboratorijā” („*IT tools and research in schools computer lab*”), Smiltenes ģimnāzijas direktore Aija Cunska un skolotāja Velga Mākalne ar darbu „Tehnoloģijas un sadarbība – kvalitatīvs atbalsts matemātikas mācīšanā” („*Technologies and collaboration – qualitative support for teaching mathematics*”).

Lielu klausītāju uzmanību izpelnījās Andra Ambaiņa uzstāšanās. Profesors uzstājās kā pirmais lektors konferencē, viņa lekcijas atslēgvārdi bija *quantum computations*, *biocomputers*. Tehnoloģijas ir strauji attīstījušās pagājušā gadsimta otrajā pusē, datoru sastāvdaļas kļūst arvien mazākas, un, neapšaubāmi, ir robežas datoru un to sastāvdaļu izmēriem, kādus varam sagaidīt ap 2020. gadu. Līdz ar to zinātniekiem un inženieriem

ir uzdevums meklēt dažādus ceļus, kā datortehniku būvēt nākotnē. Ļoti interesanta bija ideja par par biodatortehniku, kādu ir izveidojuši Izraēlas zinātnieki. Ir izveidots molekulārs dators, kurš radīts no enzīmiem un DNS molekulām. Tas nenozīmē, ka nākotnē biodatori aizstās parastos datorus, bet tie var nodrošināt mums vērtīgus atklājumus par bioloģisko pasauli.

Interesanti bija arī visu citu lektoru lasījumi par to, kā jaunās un modernās tehnoloģijas šodien ietekmē skolu, augstskolu un citu izglītības iestāžu darbu visā Eiropā.

Projekta idejas turpina dzīvot, un arī nākotnē, pēc projekta noslēgšanās, tiek domāts par kopīgu konferenci un citu aktivitāšu organizēšanu. Ļoti labi ir arī tas, ka pirms konferences notiek Comenius kontaktseminārs. Parāli kontaktsemināram strādā projekta darba grupa, kurā darbojas 1-2 pārstāvji no

katras partnerorganizācijas. Līdz ar to iesaistās ne tikai partneri, bet arī organizējošās valsts Mūžizglītības programmu koordinējošā aģentūra, Latvijā tā ir Akadēmisko programmu aģentūra. APA organizētais kontaktseminārs un ar darba grupu kopīgi organizētie darba un kultūras pasākumi ieguva lieliskas atsauksmes no projekta **EcoMedia-Europe** vadītāja Herberta Eiles un partnerinstitūciju koordinatoriem, konferences dalībniekiem un viesi aizveda mājās vislabākos iespaidus ne tikai par konferenci, bet arī par Latviju, mūsu cilvēkiem, kultūru un augsto organizatorisko līmeni.

Laine Blūma

projekta EcoMedia-Europe
koordinatore Latvijā

Izglītības un zinātnes ministrija uzņem Eiropas Savienības dalībvalstu izglītības darbiniekus

Šā gada aprīļa vidū Izglītības un zinātnes ministrijā (IZM) viesojās Eiropas Savienības Mūžizglītības programmas apakšprogrammas „Mācību braucienu programma izglītībā un profesionālajā apmācībā” mācību vizītes dalībnieki. Izglītības darbinieki šo programmu līdz šim pazina ar nosaukumu Arion, un jaunais nosaukums ir ieviests tikai kopš 2008. gada. Minētās apakšprogrammas mācību vizītes sekmē informācijas un pieredzes apmaiņu par izglītības sistēmām dalībvalstīs, dod iespēju izglītības jomā strādājošajiem apgūt metodes un pieejas, kas tiek īstenotas citās valstīs, kā arī sniegt izglītības politikas veidotājiem labāku un aktuālāku informāciju par izglītību visā Eiropā.

Mācību vizītē Rīgā ieradās 9 dalībnieki no Vācijas, Itālijas, Lielbritānijas, Francijas un Rumānijas - ministriju un reģionālo izglītības pārvalžu darbinieki, vispārīzglītojošu skolu, augstskolu un tālākizglītības mācību iestāžu vadītāji un mācību spēki.

Mācību vizīti organizēja IZM Struktūrfondu departaments (SFD), tās norisi koordinēja SFD Atklātu konkursu nodaļas vadītāja Ilze Buligina. Dalībniekiem bija sagatavota plaša darba un kultūras programma. Darba programmas ietvaros dalībnieki tika iepazīstināti ar Latvijas izglītības sistēmu, īpaši akcentējot Eiropas Savienības fondu (ES fondu) ieguldījumu valsts izglītības politikas īstenošanā. Tika sniegts ieskaits IZM un Valsts izglītības attīstības aģentūras darbībā, parādot šo institūciju ieguldījumu ES fondu finansējuma apguvē. Vizītes dalībniekiem tika nodrošināta iespēja diskutēt ar atbildīgiem IZM darbiniekiem – dalībniekus uzrunāja IZM valsts sekretāra vietniece struktūrfondu jautājumos un Eiropas lietās Lauma Sika, SFD direktore Ennata Kivriņa, SFD direktora vietniece Edīte Pavlovskā, Politikas koordinācijas departamenta direktora vietnieks – Mūžizglītības attīstības nodaļas vadītājs Dmitrijs Kuļšs, Vispārējās izglītības departamenta direktora viet-

niece Inita Juhņēviča, Profesionālās izglītības departamenta nodaļas vadītāja Ingūna Ķīse un Augstākās izglītības departamenta nodaļas vadītāja Marina Mekša. Atbalstu un praktisku palīdzību vizītes laikā dalībniekiem sniedza SFD vecākā referente Inese Krūmiņa.

Lai gūtu praktisku ieskatu par ES fondu ieguldījumu izglītības procesā, vizītes dalībnieki apmeklēja izglītības iestādes visās izglītības pakāpēs – vispārējā, profesionālajā un augstākajā izglītībā, kā arī iepazinās ar pieaugušo tālākizglītības organizāciju vienā Latvija novadā.

Ziemeļvalstu ģimnāzijā mācību vizītes dalībnieki tika iepazīstināti ar ES fondu ieguldījumu vispārējās izglītības pakāpē – dabaszinātņu kabinetu modernizēšanu un materiālās bāzes nodrošināšanu dabaszinātņu apguvei. Sasniegtais šajā jomā vizītes dalībniekus patīkami pārsteidza. Arī skolas zēnu kora Sarmītes Vitkovskas vadībā sniegtais koncerts viesiem sagādāja patiesu prieku.

Ar Latvijas profesionālo izglītību vizītes dalībniekus iepazīstināja Rīgas amatniecības skolā, kurā varēja vērot ne tikai mācību apstākļus un mācību procesu, bet arī skolas audzēkņu darbu izstādi un sarunāties ar audzēkņiem.

Latvijas Universitātē notika auglīga diskusija par augstāko izglītību Latvijā un Eiropas Savienības struktūrfondu projektiem Latvijas Universitātē. Dalībnieki apmeklēja arī Latvijas Lauksaimniecības universitāti (LLU), kurā LLU zinātņu prorektors profesors Pēteris Rivža iepazīstināja ar izglītības, zinātnes un inovāciju centru vienā no Latvijas novadiem – Zemgalē. Tika sniegts arī ieskats LLU Mūžizglītības centra iecerēs un to realizācijā, kā arī LLU īstenotajos daudzajos ES fondu projektos, kuru mērķis ir attīstīt tālākizglītību Latvijā.

Jelgavas pieaugušo izglītības centra vadītāja Sarmīte Viksna iepazīstināja dalībniekus ar mūžizglītības iespējām Jelgavas un Jelgavas reģiona iedzīvotājiem. Tika prezentēti ES fondu projekti, kas veicina jauniešu integrāciju, stāstīts par pieaugušo tālākizglītības veicināšanu, izglītības iestāžu attīstības veicināšanu, kā arī par izglītības iestāžu, vecāku un jauniešu savstarpējās sadarbības veicināšanas nozīmi izglītības politikas īstenošanā.

Tā kā viens no mācību vizītes mērķiem ir informācijas un pieredzes apmaiņa, tad mācību vizītes dalībnieki ne tikai iepazinās ar Latvijas izglītības sistēmu un ES fondu ieguldījumu valsts izglītības politikas īstenošanā, bet arī dalījās savā

pieredzē, prezentējot informāciju par izglītības sistēmu savā valstī vai reģionā un daloties ar savu pieredzi diskusijās.

Papildus mācību vizītes darba programmai dalībniekiem tika piedāvāta arī bagātīga kultūras programma. Ekskursija pa Rīgu, Rundāles pils apmeklējums, operas izrāde „Traviata” uz dalībniekiem atstāja spilgtu iespaidu. Vizītes noslēguma dienā dalībnieki katrs dalījās savos iespaidos un ikviens akcentēja vizītes teicamo organizāciju, saturā bagātu un daudzveidīgo darba un kultūras programmu. Vizīte tika salīdzināta ar lielu mozaiku, kur katram elementam sava precīza būtiska vieta, veidojot kopainu. Dalībnieki uzsvēra, ka Latvijas izglītības sistēma un mācību procesa organizācija viņus patīkami pārsteigusi ar savu saturisko bagātību un daudzveidību, kā arī ar pārdomāto plānojumu. Par Latviju kā bagātas kultūras zemi viņi stāstīs arī saviem draugiem un koleģiem, jo vairākiem no dalībniekiem līdz šim par Latviju bija zināms salīdzinoši maz.

Ir patīss gandarijums, ka Eiropas Komisijai iesniegtajā mācību grupas sagatavotajā gala ziņojumā vizītei sniegts visaugstākais novērtējums, akcentējot Latvijas labi organizēto izglītības sistēmu un ES fondu ievērojamo ieguldījumu Latvijas izglītības politikas īstenošanā.

Ilze Buligina

IZM Struktūrfondu departamenta Atklātu konkursu nodaļas vadītāja

Starptautiska kontaktsemināra Rīgā mozaika

Baiba Sermuliņa, Akadēmisko programmu aģentūras direktora vietniece izglītības programmu jautājumos raksta:

„No 16. līdz 19. jūnijam Rīgā notika kārtējais, nu jau trešais, kontaktseminārs Comenius partnerību veidošanai. Šī gada semināra tēma bija „Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) integrēšana ikdienas izglītībā”. Uz semināru ieradās 31 dalībnieks no 12 valstīm un 3 dienu garumā centās atrast sadarbības partnerus saviem nākotnes projektiem. Kontaktsemināra atklāšanās

un nobeigumā piedalījās arī tā iniciatori – Comenius tīklojuma “Ecomedia Eiropē” vadošās grupas 29 pārstāvji no 19 valstīm.

Akadēmisko programmu aģentūras darbinieki bija ieguldījuši ne mazums pūļu, lai izveidotu sabalansētu semināra darba programmu, kas sastāvēja no teorētiskās, praktiskās un kultūras pasākumu programmas. Ar labas prakses piemēriem uzstājās Smiltenes ģimnāzijas un Auces vidusskolas direktora vietnieki informācijas jautājumos. Programmā ietilpa arī vienas skolas apmeklējums,

un tā bija Bārbeles pamatskola, un šī apmeklējuma laikā semināra dalībnieki varēja iepazīties, kādas iespējas ir mazai Latvijas lauku skolai jauno tehnoloģiju izmantošanā.

Esmu ļoti iepriecināta, ka seminārs pulcēja daudz valstu pārstāvjus no visiem Eiropas nostūriem, kas ļāva izveidot reālai Eiropas dimensijai atbilstošas partnerības. Lielākā daļa ārzemju viesu Latvijā bija pirmo reizi, un lielākai daļai arī nebija iepriekšējas pieredzes līdzīgos partnerības projektos. Tāpēc augstu tika novērtēta semināra teorētiskā

daļa, kas deva ieskatu Mūžizglītības programmas sektorālās programmas Comenius aktivitātēs vispār, Comenius partnerības projektu realizēšanā un projektu vadībā. Semināra rezultātā tapa sešu partnerību projektu uzmetumi, kurus prezentēja semināra nobeigumā.”

No Latvijas skolu pārstāvju atsauksmēm par kontaktsemināru:

Smiltenes Trīs pakalnu pamatskolas direktora vietniece Inga Jurciņa raksta: „Kontaktsemināra aktivitātes bija visaptverošas gan teorētiski, gan praktiski. Tas, ka tiek dota iespēja tikties ar tik daudziem partneriem no Eiropas, ir lieliski, un tā ir iespēja turpināt kontaktus jau ar iepazītiem cilvēkiem Eiropā.

Kontaktsemināra organizētību un sabalansētību vērtēju ļoti augsti un vēlos pateikties par iespēju piedalīties šādā seminārā.”

Saldus pilsētas vakara vidusskolas direktora vietniece Skaidrīte Rozentāle raksta: „Ar lielu interesi klausījies ievadlekcijas par jauno tehnoloģiju un mediju attīstību un to izmantošanu mācību procesā. Katra semināra diena bija atziņām bagāta un motivēja izmantot jaunākās tehnoloģijas. Praktisko piemēru prezentācija bija laba augsne ideju gūšanā, izplatīšanā un ierosināšanā.

Mācījos veidot kopīgus projektus un to pieteikumus. Rundāles pils apmeklējums, pastaiga pils rožu dārzā un

koncerts Baltajā zālē deva emocionālu gandarījumu un labsajūtu.”

Smiltenes ģimnāzijas direktora vietniece Alda Miķe atzīmē: „Ļoti patika milzīgais skolotāju entuziasms un darba ieguldījums Bārbeles pamatskolā, kur redzējām Comenius partnerības praktisko īstenošanu.”

Saldus pilsētas pamatskolas direktore Lilita Vidiņa par kontaktseminārā saņemto mērķi raksta: „Kontaktsemināra laikā izstrādājām projekta pieteikumu „ICT in open European schools” par IKT izmantošanu mācību procesā. Par projekta koordinatori izvēlējāmies Daugavpils 9. vidusskolas pārstāvi, piedaloties mūsu skolai, Galileo Galilei vidusskolai no Spānijas, Oroslavjes vidusskolai no Horvātijas un Saldus vakara vidusskolai. Darbu plānots sākt nākamajā mācību gadā, par projekta mērķiem izvirzot jaunu mācību metožu un instrumentu izmantošanu dažādos mācību priekšmetos un pētījuma veikšanu par IKT izmantošanu skolas ikdienas dzīvē. Projektā paredzētas mobilitātes uz Spāniju, Horvātiju un Latviju, lai iepazītu partnervalstu kultūru un sadzīvi, mācību procesu, mācību testu veidošanu dažādos priekšmetos, to apmaiņu un gūto rezultātu salīdzināšanu.”

Brocēnu novada Blīdenes pamatskolas direktore Rasa Bidiņa augstu vērtē Mālpils domes speciālistes Līvijas Mukānes uzstāšanos un konsultācijas

grupu darbā. Par turpmākajām aktivitātēm iecerētās partnerības ietvaros R. Bidiņa raksta: „Ir tapis sagatavots idejas pieteikums – uzmetums, nokopēts visām dalībvalstīm. Līdz septembra sākumam vienojāmies apmainīties ar elektroniskajām vēstulēm ideju uzturēšanai un pilnveidošanai. Vienojāmies par savstarpējās saziņas – sadarbības termiņiem, lai projektu varētu savlaicīgi sagatavot un iesniegt savu valstu Mūžizglītības programmas aģentūrās.”

Pēc kontaktsemināra Daugavpils 9. vidusskolas direktors vietniece informātikas jomā Natālija Džumane raksta kontaktsemināra organizatorei Maijai Vītumai: „Pateicos par tik iespaidīga pasākuma sarīkošanu. Tas tik tiešām bija noorganizēts visaugstākajā līmenī. Es izjutu lepnumu, ka mūsu Latvija tik atspoguļota tik izdevīgā gaismā, lai ārzemju viesi ar prieku gribētu draudzēties ar mūsu skolām partnerību jomā. Es nemaz nespēju iedomāties, ka tik daudz interesanta par IKT izmantošanu ir tepat blakus (Smiltene, Auce, Bārbele). Es pat nezināju, ka tiek organizēti speciāli pasākumi, kur notiek praktiskās nodarbības, kurās māca – kā veidot partnerību!”

PIEREDZE

Skola un projekti – izaicinājumi un iespējas

Latvijas skolām projektu darba pieredze mērāma jau vairāk nekā desmit gadu garumā. Pirmo iespēju Smiltenes ģimnāzijai un citām Latvijas skolām izprast un izmēģināt, ko nozīmē projekti izglītībā, deva Sorosa fonds – Latvija. Tas ar izglītības programmas „Pārmaiņas izglītībā” palīdzību organizēja skolotāju apmācību, finansiāli atbalstīja Latvijas skolu iesaistišanos pasaules izglītības projektos – deva iespēju Latvijas skolotājiem un skolēniem integrēties pasaules izglītības norisēs. Eiropas projektu pieredze tiek iegūta, pateicoties Akadēmisko programmu aģentūras (APA) darbībai.

Smiltenes ģimnāzija Socrates akcijā Comenius 1 ieguva labus draugus, ar ko skola turpina sadarbību, projektam beidzoties, ir notikušas skolēnu grupu apmaiņas, esam ieguvuši pieredzi, kas noder, organizējot mācību procesu un plānojot skolas attīstību. Projekti deva izpratni, ka skolotāji un skolēni var sadarboties komandā, ka skolēni ir ļoti radoši un vēlas darboties un īstenot savas idejas. Darbība Comenius projektos iemācīja plānot finanšu resursus un izvērtēt savu darbību, tā iemācīja elastīgi reaģēt uz problēmām un pieņemt lēmumus. Ir svarīgi, ka laba sadarbība izveidojas ar APA, aģentūras darbinieki ir atsaucīgi, pretimnākoši un sniedz atbalstu neskaidrību un grūtību gadījumā. Comenius projekti skolai bija starta pakāpiens, lai iesaistītos citu, sarežģītāku projektu īstenošanā.

Šīs aktivitātes ne tikai Smiltenes ģimnāzijas skolotājiem, bet arī citu Latvijas skolu pedagogiem ir devušas pārliecību par saviem spēkiem, ideju oriģinalitāti, cilvēkresursu kapacitāti, un skolas meklē atbalstu dažādos fondos un realizē savus projektus, kuru mērķi un saturs ir atšķirīgi – atkarībā no skolu, vai, plašākā mērogā, izglītības kvalitātes vajadzībām.

Projektus, dažādus pēc mērķiem un saturā, ko realizē Latvijas skolas, nosacīti var grupēt:

- 1) **“Mīkstajos” (soft) projektos**, kas vērsti uz skolēnu vai skolotāju dažādu kompetenču attīstīšanu, mācību satura pilnveidi, mūsdienīgas mācību vides izveidi un mācību resursu radīšanu.
- 2) **“Cietajos” (hard) projektos**, kas vērsti uz skolu dažādas infrastruktūras veidošanu vai mācību vides tehnisko pilnveidi.

Visi projekti, ko skolas īsteno, tieši vai netieši dod ieguldījumu skolu attīstībā. Skolu darbība projektos nodrošina jaunu prasmju un zināšanu ieguvu skolu vadībai, skolotājiem un skolēniem. Tās ir prasmes sadarboties, komandas darbā prasmes, analītiskā un stratēģiskā domāšana, prasmes izteikt savu viedokli, uzstāties dažādās auditorijās, prasme darbā ar informāciju, IKT prasmes un svešvalodu prasmes u. c.

Skolēniem šo prasmju izkopšana dod lielākas iespējas, konkurējot darba tirgū, skolotājiem darbība projektos pilnveido viņu profesionālo meistarību, dod iespēju iepazīt citu valstu izglītības sistēmas, iegūt pieredzi, ko izmantot darbā savās skolās.

Mācību process kļūst interaktīvs, studentas zaudē savus stingros rāmjus, jo caur projektu darbību tajās ienāk pasaule – sadarbības partneri, jaunas mācību formas, jauni mācību resursi, kas tapuši pašu spēkiem.

Skola, kas iesaistās projektos, var tikt uzskatīta par iestādi, kas mācās. Tā ir atvērta sadarbībai, radošam garam, jauninājumiem un attīstībai, tā ir elastīga savās pieejās problēmu risinājumiem, jo projektu darbs – tas ir arī dažādas gan prognozētas, gan negaidītas problēmas, kas jāatrisina.

Skolotājiem, kas koordinē projektus – gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā –, ir jāmācās plānot laiku, finanšu resursus un projekta gaitu. Skolotājiem ir jāspēj paredzēt projekta iznākumu, dažādus riskus un jāvar tos pārvarēt vai samazināt, ir jāmācās vadīt cilvēkus – skolēnus un kolēģus, jāmācās veidot pozitīvu sadarbību ar visiem iesaistītajiem partneriem. Projektu vadītājam ir jābūt elastīgam, gatavam pārmaiņām.

Darbība “mīkstajos” projektos no skolotājiem prasa:

- papildu laiku;
- papildu darbu, kas bieži nav apmaksāts;
- māku ieinteresēt un iesaistīt skolēnus vai kolēģus.

Tāpēc svarīgi, lai skolu projektu tēmas sakristu ar izglītības standartu un mācību programmu prasībām, lai tie iekļautos satura apguves procesā un lai projekts nebūtu darbošanās darbošanās dēļ. Tad projektu darbība un rezultāti bagātinās mācību saturu netradicionālā, inovatīvā veidā.

IKT (informācijas komunikāciju tehnoloģijas) projekti ir līdzeklis, kas atvieglo un paātrina dažādu projekta posmu realizāciju, tās var būt projektu darbības objekts. Latvijas skolas kopumā nevar lepoties ar mūsdienu prasībām un iespējām atbilstošu tehnoloģisko nodrošinājumu un vidi, tāpēc reizēm grūti pilnvērtīgi un vienlīdzīgi iesaistīties progresīvos sadarbības projektos ar Eiropas skolām, kad tēma lielā mērā skar IKT. Taču tas var būt viens no izaicinājumiem – mācīties un veidot prasmes, darboties un uzlabot skolas tehnoloģisko nodrošinājumu. Te liels atbalsts daudzviet ir saņemams no vietējām pašvaldībām. Attiecībā uz IKT integrēšanu izglītībā Latvijas skolotāji ir spēcīgi ar idejām, kā tās tehnoloģijas, kas skolā ir, izmantot mūsdienīga mācību satura radīšanai – e-apmācības resursu un e-apmācības vides veidošanai, ko reāli izmantot savās mācību stundās.

Ļoti būtisks faktors, lai skola sekmīgi darbotos un sasniegtu projektā paredzētos mērķus, ir pašvaldību atbalsts – gan morālajā, gan finansiālajā ziņā.

Skolu darbība projektos ir izaicinājums skolas varēšanai, tā ir iespēja iegūt profesionālo kompetenci pilnveidojušus un radošus skolotājus ar jaunu pieredzi, aktīvus, darboties un iesaistīties gribošus skolēnus, ieinteresētus vecākus, uzlabotu, bagātinātu mācību vidi, jaunus mācību resursus, sadarbības partnerus Latvijā un pasaulē. Tā ir iespēja izrauties no skolas ikdienas rutīnas un ieraudzīt skolu kā vietu, kur sākas idejas, kur tās radošā sadarbībā pārtop par jauninājumiem, kas dod jaunas iespējas izglītības, skolas un sabiedrības attīstībai.

Velga Mālkalne

Smiltenes ģimnāzijas direktores vietniece
metodiskajā un projektu darbā

Eiropas vēstījums

Eiropas stratēģija un sadarbība izglītībā un praktiskajās mācībās

Politīķi ir atzinuši, ka Eiropā izglītība un praktiskās mācības ir būtiski svarīgas mūsdienu zināšanu sabiedrības un tautsaimniecības attīstībai un veiksmei. Eiropas Savienības stratēģija šajā jomā uzsver, ka valstīm ir jāsadarbojas un jāmācās citai no citas.

Eiropas Savienības izglītības un praktisko mācību politika ir strauji attīstījusies kopš 2000. gada, kad tika pieņemta Lisabonas stratēģija – visu Eiropas Savienību aptveroša programma, kas vērsta uz izaugsmi un darbavietu nodrošinājumu. Tā pauž, ka zināšanas un to veicinātie jauninājumi ir Eiropas Savienības vērtīgākais kapitāls, it īpaši laikā, kad globālā sacensība visās tautsaimniecības jomās kļūst arvien intensīvāka.

Kvalitatīvai pirmsskolas, pamata, vidējai un profesionālajai izglītībai un praktiskajām mācībām joprojām ir liela nozīme. Tomēr nepietiek ar pamatu apguvi – prasmes un iemaņas pastāvīgi jāatjauno, lai varētu stāties pretim arvien jaunāku tehnoloģiju, pieaugošas internacionalizācijas un demogrāfisko izmaiņu mestajam izaicinājumam. Mūsdienās mūžizglītība paver ceļu uz jaunām un labākām darbavietām un izaugsmi, kā arī ļauj ikvienam baudīt pilntiesīgu līdzdalību sabiedrības dzīvē.

Eiropas Savienības dalībvalstis un Eiropas Komisija pēdējo gadu laikā ir nostiprinājušas politisko sadarbību ar izglītības un praktisko mācību darba programmu līdz 2010. gadam. Programmā iekļautas Eiropas iepriekšējās sadarbības programmas izglītībā un praktiskajās mācībās, t. sk. sadarbība profesionālajā izglītībā un praktiskajās mācībās

Kopenhāgenas procesa ietvaros un saikne ar Boloņas procesu, kam ir izšķirīga nozīme Eiropas augstākās izglītības telpas attīstībā.

Uzdevumi un mērķi

Lisabonas stratēģija nosaka trīs vispārīgus uzdevumus:

- uzlabot izglītības un praktisko mācību sistēmu kvalitāti un efektivitāti;
- veicināt izglītības un praktisko mācību sistēmu pieejamību;
- sekmēt Eiropas Savienības izglītības un praktisko mācību sistēmu atvēršanu plašākai pasaules sabiedrībai.

Līdz 2010. gadam jāizpilda pieci Eiropas Savienības līmeņa kritēriji:

- priekšlaicīgu mācību pārtraucēju vidējais rādītājs nedrīkst būt lielāks par 10%;
- kopējam augstskolas beidzēju skaitam matemātikā, zinātnē un tehnoloģijās jāpalielinās vismaz līdz 15%; tai pašā laikā jāsamazina dzimumu nevienlīdzība šo beidzēju vidū;
- 85% no 22 gadus veciem iedzīvotājiem jābūt ar pabeigtu vidējo izglītību;
- tādu 15 gadus vecu jauniešu skaitam, kam ir zemi lasīšanas, matemātikas un zinātņu prasmju rādītāji, jāsamazinās uz pusi;
- vidējam rādītājam, kas raksturo strādājošu pieaugušo līdzdalību mūžizglītībā, jāpieaug vismaz līdz 12,5%.

Kopīgs darbs

Dalībvalstis var ļoti daudz mācīties cita no citas. Eiropas Komisija organizē koleģiālās vērtēšanas aktivitātes un pieredzes apmaiņu par labas prakses

piemēriem starp dalībvalstu pārstāvjiem, kuri ir ieinteresēti kopīgi izstrādāt nacionālo rīcībpolitiku un sistēmu noteiktās jomās.

Uzraudzība

Eiropas Savienības Padome un Eiropas Komisija reizi divos gados publicē apvienotu atskaiti par vispārējo virzību uz minētajiem uzdevumiem. Eiropas Komisija ik gadu izdod arī detalizētu atskaiti par virzību uz noteiktu statistikas rādītāju un vienoto kritēriju kopuma izpildi.

Eiropas informācijas instrumenti

Lisabonas stratēģija ir veicinājusi vairāku Eiropas Savienības informācijas instrumentu izstrādi nacionālo izglītības un praktisko mācību sistēmu pārveides atbalstam. Rekomendācijas un kopēji principi izstrādāti tādās jomās kā pamatkompetences, kvalitātes nodrošināšana augstākajā izglītībā, profesionālajā izglītībā un praktiskajās mācībās, mobilitātes kvalitāte, neformālās un interešu izglītības atzišana, mūža karjeras izglītība un Eiropas Kvalifikāciju ietvars.

Dokumenti

Pēdējo ziņojumu par paveikto un plānoto varat lasīt 2008. gada Kopīgajā Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas ziņojumā „Mūžizglītība zināšanām, jaunradei un jauninājumiem” par darba programmas „Izglītība un praktiskās mācības 2010” īstenošanu. http://ec.europa.eu/education/pdf/doc66_lv.pdf

Izklaide

Vai Tev vajag šādu projektu?

Kad Latvijā bija nodibināts Tempus birojs, daudziem projektu rakstītājiem likās nepieciešami pie mums iegriezties, lai mūs pārliecinātu par sava topošā projekta vērtīgumu. Projektu pieteicējiem parasti ir ļoti vājš priekšstats par vērtēšanas procesu – piemēram, par to, ka projektus nekad nevērtē iestādes vadītājs; ka akadēmiskie eksperti vērtē projekta akadēmisko kvalitāti; ka ir īpaša atlases komiteja, kurā piedalās dažādu iestāžu pārstāvji (Tempus projektiem tie vienmēr bija arī no Eiropas Komisijas). Šajā sakarībā notika daudzas kuriozas lietas.

Piemēram, (ārzemju) ciemiņš izstāsta savas ieceres, izstāsta, kādus partnerus ir nodomājis piesaistīt, uzdod pāris nenožīmīgu jautājumu, t. sk., vai, mūsaprāt, šīs idejas atbilst programmas būtībai, un saņem uzmundrinošus vārdus un novēlējumu turpināt strādāt

un iesniegt savu pieteikumu, lai attiecīgās instances to var izvērtēt. Kad mēs saņemam pieteikuma kopiju, izrādās, ka tā ievadā dižojas ieraksts: „Šo projektu atbalsta Latvijas Tempus birojs”.

Kādu citu reizi ciemiņš (arī no ārzemēm) no azotes velk ārā ideju pēc idejas – dažai ir kāds attāls sakars ar augstāko izglītību, dažai itin nekāda – un ik pa brīdim pārjautā: „Vai Tev vajag šādu projektu?”. Kad dažas reizes no manis ir saņemis atbildi, ka šī programma domāta augstākās izglītības reformu veicināšanai un ka projekti jāveido kopā ar Latvijas augstskolām, ciemiņš kļūst ļoti neapmierināts un saka: „Es te nāku ar patiesu vēlēšanos jums palīdzēt, bet, kā izrādās, jums pilnīgi nekas nav vajadzīgs!”

Ir bijuši arī gadījumi, kad projekta pielikumos bija atbalsta vēstules no mi-

nistriem vai parlamenta deputātiem. Protams, šīs atbalsta vēstules nepretendēja uz līdzdalību projektā, uz projekta līdzfinansēšanu vai kaut uz patiesu ieinteresētību šā projekta saturā, jo vēstuļu parakstītāji pašu pieteikumu nemaz nebija redzējuši, tikai parakstījuši vēstuli, labu gribēdami, jo domājuši, ka tā vajag; pie tam šie pieteikumi visbiežāk ir ļoti pieticīgā kvalitātē, tā ka akadēmiskie eksperti tādus projektus pavisam elementāri izbrāķē. Taču tādu projektu iesniedzēji parasti ir ļoti noskaņoti sacelt skandālu. „Vai jums bieži gadās, ka projektu atbalsta divi ministri?! Un jūs tādu negribat pieņemt!”, „Vai jums ir gadījies agrāk, ka kādu projektu atbalsta Bundestāga deputāts?!”

Dr. Alberts Prikulis
APA direktors

Valodas kuriozu konkurss „Domā, kā runā!”

„Ananāli lielie”, „Lampa atbaidītāja, kas darbojas ar saules enerģiju”, „Ventspiis iela” un „Cīsiņi gāzē” ir tikai neliela kuriozu daļa, kas tikai iesūtīti Valsts valodas aģentūras organizētajam latviešu valodas kuriozu fotokonkursam „Domā, kā runā!”. Konkurss notika no 2008. gada 9. līdz 30. jūnijam, un tā mērķis bija pievērst Latvijas iedzīvotāju uzmanību mūsu ikdienā lietotajai valodai.

Kaut gan lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju ir ieguvuši vidējo izglītību un, protams, arī mācījušies latviešu valodas gramatiku, nereti veikalā, uz ielas vai kādā preses izdevumā ir iespējams redzēt reklāmas tekstus, preču nosaukumus, cenu zīmes u.tml., kas rakstītas nepareizā latviešu

valodā, un tā vien šķiet, ka cilvēks, kas tos rakstījis, nav ieguvis pat 3 klašu izglītību.

Konkursa laikā ikviens Latvijas iedzīvotājs varēja nofotografēt un augšupielādēt VVA mājaslapā www.valoda.lv attēlus ar nepareizu un kuriozu valodas lietojumu izkārtņēs, cenu zīmēs, preču zīmēs, reklāmās u.tml. Apkopojot konkursa rezultātus, Valsts valodas aģentūra ir gandarīta par Latvijas iedzīvotāju lielo atsaucību un iesaistīšanos šajā akcijā.

Konkursā kopumā piedalījās 102 cilvēki, kas iesūtīja 250 dažādus valodas kuriozus. Visvairāk – 36 dažādus kuriozus iesūtīja un tādējādi balvu par lielāko aktivitāti saņēms Jana

Bauģe. Nākamie aktīvākie konkursa dalībnieki, kas arī saņēms balvas, ir Jānis Labucis un Rihards Deičmanis – iesūtīja attiecīgi 19 un 14 kuriozus. Savukārt par oriģinālāko sūtījumu balvu saņēms:

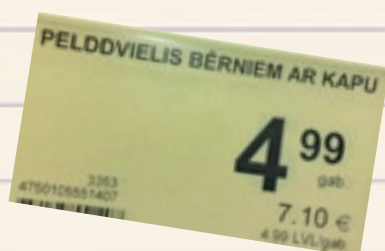
1) Kristīne Ugeļska par iesūtītajiem kurioziem „Cūkgaļas sitieni ar saldo krējumu”, kādas sabiedriskās ēdināšanas ēdienkartē un par preces „Paciņa ar rozīlapām” aprakstu;

2) Viktors Tereškovičs par iesūtīto kuriozu „Šašliks ar zālīti”;

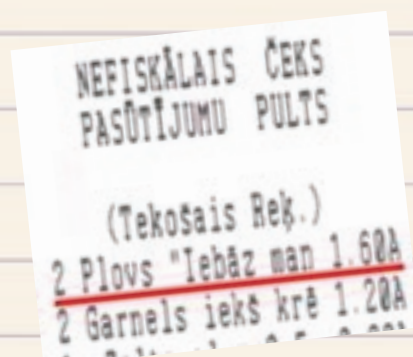
2) Armandam Onzulam par iesūtīto kuriozu – preces nosaukumu „Pelddvielis bērniem ar kapu”;

3) Jana Bauģe par iesūtīto kuriozu – „Seriāls, kas nobeidzas uz lielā ekrāna”.

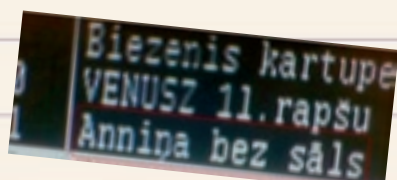

3) Dāvim Liepiņam par iesūtīto kuriozu – preces nosaukumu kases čekā Plov.

Konkursa komisijai bija ļoti grūti pieņemt lēmumu par oriģinālākajiem kurioziem, jo tik daudz nepareizu un kļūdainu latviešu valodas lietojuma „pērļu” līdz šim vienkopus nebija gadījies redzēt. Tāpēc tika nolemts piešķirt veicināšanas balvas par trīs absurdākajiem kurioziem:

1) Mārim Vanagam par iesūtīto kuriozu – preces nosaukumu kases čekā „Anniņa bez sāls”;

Izvēlētie konkursa dalībnieki saņems balvas, bet interesantākos kuriozus iecerēts apkopot izstādē, kas būs apskatāma visiem interesentiem. Patlaban un arī turpmāk valodas kuriozi būs apskatāmi VVA mājaslapā www.valoda.lv, un kaut arī konkurss ir beidzies, Valsts valodas aģentūra aicina iedzīvotājus arī turpmāk augšupielādēt VVA mājaslapā attēlus ar nepareizu un kuriozu valodas lie-

tojumu izkārtņēs, cenu zīmēs, preču zīmēs, reklāmās, lai apkopotu šādus gadījumus un neaizmirstu par šā jautājuma aktualitāti.

Latviešu valodas kuriozu fotokonkurss „Domā, kā runā!” tika organizēts no 2008. gada 9. līdz 30. jūnijam, un tā laikā ikviens Latvijas iedzīvotājs varēja nofotografēt un augšupielādēt VVA mājaslapā www.valoda.lv attēlus ar nepareizu un kuriozu valodas lietojumu izkārtņēs, cenu zīmēs, preču zīmēs, reklāmās u.tml. Akcijas mērķis bija pievērst Latvijas iedzīvotāju uzmanību nepareizam valodas lietojumam, kā arī popularizēt un sekmēt pareizas latviešu valodas lietojumu gan publiskajā informācijā, gan individuālajā saziņā. Konkursa organizatori ir ļoti gandarīti par iedzīvotāju atsaucību un uzskata, ka mūsdienās tas ir viens no efektīvākajiem veidiem, kā likt cilvēkiem aizdomāties par aktuālām sabiedrības problēmām. Ar šādas akcijas palīdzību cilvēki vieglāk aizdomājas par savu ikdienā lietoto valodu un tās kvalitāti.

Valsts valodas aģentūras uzdevums ir valsts valodas statusa nostiprināšana un ilgtspējīgas attīstības veicināšana. Aģentūra veicina latviešu valodas attīstību, organizējot projektus un atbalstot pasākumus, kas saistīti ar valodas aktualitātēm, kā arī sniedz konsultācijas par dažādiem latviešu valodas jautājumiem.

Mārtiņš Pučka

Valsts valodas aģentūras sabiedrisko attiecību speciālists

NOTIKUMU KALENDĀRS

Septembris

Eiropas Padomes (EP) projekta „Eiropa skolā” radošo darbu konkursa izsludināšana Latvijas skolēniem par Eiropas Komisijas (EK) noteikto gada tēmu „Kultūra, kreativitāte&izglītība”

Baltijas valstu Mūžizglītības programmas nacionālo aģentūru tikšanās

Lietuva, Druskininkai
3.-5. septembris

APA sadarbībā ar ESN (Erasmus Student Network) rīko semināru ārzemju Erasmus studentiem

Ikšķile
6.-7. septembris

Mūžizglītības programmas Mācību braucieni dalībnieku informatīvais un uzraudzības seminārs

Rīga, APA zāle
10. septembris

Norvēģijas/EEZ finanšu instrumenta „Stipendiju grantu shēma” informatīvs seminārs

Rīga, APA zāle

Nordplus Ietvarprogrammas konsultāciju diena par Nordplus Pieaugušo programmas mobilitātes projektiem

Rīga, APA zāle

Mācību braucienu programmas informatīvais/uzraudzības seminārs

Rīga, APA zāle
10. septembris

Comenius un Grundtvig profesionālās pilnveides stipendiju informācijas un konsultāciju diena

Rīga, APA zāle
11. septembris

Informatīvs seminārs ar labas prakses piemēriem Comenius jauno partnerību koordinatoriem

Rīga, Vaļņu iela 2, IZM Lielā zāle
17. septembris

APA „Atvērto durvju diena”

Rīga, APA zāle
19. septembris

Starpkultūru dialoga gada Latvijā ietvaros semināru cikls „Kultūru dažādība Latvijā: nozīme un attīstība” – informācijas un Erasmus projektu rezultātu izplatīšanas pasākums Liepājas Pedagoģijas akadēmijā

Liepāja
19. septembris

APA dalība Starptautiskajā izglītības programmu popularizēšanas izstādē “Baltic EXPRO 2008”

Tallina, Igaunija
24. septembris

Eiropas atzinības zīmes valodu apguvē pasniegšanas ceremonija Eiropas valodu dienas ietvaros

Rīga, Latvijas Universitātes Lielais auls
24. septembris

Norvēģijas/EEZ finanšu instrumenta grantu shēmas „Akadēmiskie pētījumi” konsultāciju diena

Rīga, APA zāle

Informatīvs seminārs par Eurydice tīkla datubāzes izmantošanu

Rīga, APA zāle

Grundtvig Mācību partnerību projektu informatīvais seminārs jauno partnerību koordinatoriem

Rīga, APA zāle
30. septembris

Oktobris

Baltijas valstu aģentūru darbinieku seminārs par Comenius partnerību uzraudzību

Latvija

Comenius asistentu Latvijā iepazīšanās sanāksme

Rīga, APA zāle

Comenius mobilitātes stipendiju saņēmēju monitoringa sanāksme

Rīga, APA zāle

Informatīvs seminārs par Tempus un Erasmus Mundus

Rīga, APA zāle

Norvēģijas/EEZ finanšu instrumenta grantu shēmas „Akadēmiskie pētījumi” konsultāciju diena

Rīga, APA zāle

Novembris

Erasmus konsultāciju dienas par jauno Hartu pieteikumiem augstskolām

Rīga, APA zāle

Norvēģijas/EEZ finanšu instrumenta grantu shēmas „Akadēmiskie pētījumi” konsultāciju diena

Rīga, APA zāle

Zinātniski - praktiskā konference „Dialoga kultūra Latvijā – etniskais skatījums”

Rīga

14. novembris

Decembris

Comenius 10 gadu jubilejas atzīmēšanas un valorizācijas konference

**Rīga, viesnīca Reval Hotel Latvija
2. decembris**

Grundtvig konsultāciju diena par decentralizētajām akcijām

Rīga, APA zāle

Norvēģijas/EEZ finanšu instrumenta grantu shēmas „Akadēmiskie pētījumi” konsultāciju diena

Rīga, APA zāle

Summary

European cooperation programmes in education are expanding, changing and diversifying. Academic Programme Agency addresses readers with a new informational publication „ESI Latvija” (European Cooperation in Education in Latvia).

In the column Us we will be telling about APA history and its employees. The first issue features an interview with Alberts Prikulis – a man who started and still heads the work of the Academic Programme Agency. Director remembers both the times when Latvia was not a member of the European Union yet, however could participate in its education projects, and shares his views on processes today.

In the Expert's Opinion column professor Rudīte Andersone analyses the contribution of Comenius school partnership projects in pedagogical processes. She mentions cooperation skills in international terms and also on human relation level as one of the most important project gains. In My Success Story project participants are telling about their impressions and experience. The possibility to use the time spent in European member countries to the maximum, to take advantage from being with European partners and to learn from them is a good argument for embracing the possibility to take part in European education projects offered by APA.

Events inform readers on current news in APA's work: participation in international conferences, organisation and results of contact seminars, meeting of Comenius assistants in the agency and publishing of the new yearly report. Teachers from Smiltene Gymnasium and Ventspils share experiences on their school's activities in European education programmes in Experiences. The column Learn More tells what's new in Nordplus programme and Eurydice network publications.

Entertainment will lend its readers some reasons to give a smile at language misuse examples, and memories of the agency's Director on how European project application process went on in 1990s.

AKADĒMISKO PROGRAMMU AĢENTŪRA

Eiropas Savienības Mūžizglītības programma

- Comenius
- Grundtvig
- Erasmus
- Mācību braucieni

Eiropas Komisijas iniciatīvas „Eiropas atzinības zīme valodu apgūvē” koordinators

Eiropas izglītības sistēmu informācijas tīkla Eurydice Latvijas nodaļa

Boloņas procesa ekspertu grupas atbalsts

Erasmus Mundus atbalsta struktūra

Tempus kontaktpunkts

Nordplus letvarprogrammas 2008-2011 informācijas birojs

- Jauniešu programma
- Pieaugušo izglītības programma
- Augstākās izglītības programma
- Horizontālā programma

Eiropas Ekonomikas zonas granti un Norvēģijas granti

- Individuālās mobilitātes stipendijas
- Akadēmisko pētījumu mērķfinansējums

Eiropas moderno valodu centra kontaktpunkts

Projekta „Eiropa skolā” koordinators Latvijā

Ārvalstu valdību stipendijas Latvijas studentiem

VA "Akadēmisko programmu aģentūra"

Blaumaņa iela 22, Rīga, LV-1011

Tālrunis +371 67280138

Fakss +371 67280108

apa@apa.lv

www.apa.lv